

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Burzovní trh

Šárka Pachlerová

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Šárka Pachlerová

Provoz a ekonomika

Název práce

Burzovní trh

Název anglicky

Stock market

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je definovat burzovní trh a pojmy týkající se burzy.

Dále uvést její charakteristiku a funkce. Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části a to teoretickou a analytickou.

V teoretické části začneme představením finančního trhu. Zaměříme se na burzovní trh v České republice. Od seznámení s pojmem burza, rozdělení burzy, systém burzy a geneze burzovníctví po obchodování a funkci burzy.

V analytické části se zaměříme na burzy v České republice. Více se seznámíme s Burzou cenných papírů Praha, a.s., probereme historii, funkci, obchodování na této konkrétní burze a jaké jsou používané indexy – jejich vývoj a vývoj akcií vybraných společností. Krátce se seznámíme s mimoburzovním trhem RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a. s.

Metodika

K uskutečnění zadaných cílů budou shromážděny a prostudovány odborné publikace, odborné články, webové stránky a další tištěné a elektronické zdroje, které jsou věnovány burzám.

Analytická část bude zpracovaná metodou sběrů informací z odborné literatury, webových stránek konkrétních burz a společností. Dále provedeme analytické a grafické zpracování kurzů emisí akcií za určité sledované období.

Získané údaje budou zpracovány běžnými statistickými postupy. Na konci práce bude závěrečné zhodnocení.

Doporučený rozsah práce

40- 60 stran

Klíčová slova

kapitálový trh, burza, mimoburzovní obchod, burzy v ČR, burzovní indexy, akcie

Doporučené zdroje informací

DĚDÍČ, J. *Burza cenných papírů a komoditní burza*. Praha: Prospektrum, 1992. ISBN 80-85431-62-9.

GOBRY, P. – VERGEINEROVÁ, E. *Burzovní indexy a trhy burzovních indexů*. Praha: HZ, 1996. ISBN 80-901495-9-6.

GREGA, L. – ROSE, P S. *Peněžní a kapitálové trhy : finanční systém ve stále globálnější ekonomice*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-85605-52-.

KOŽEHUBA, J. *Kapitálový trh a burzy : stručný slovník*. Bratislava: Elita, 1991. ISBN 80-85323-07-9.

MUSÍLEK, P. – BENEŠ, V. *Cenné papíry a burzy*. Praha: Aleko, 1991. ISBN 80-85341-01-8.

MUSÍLEK, P. – SLÍVA, J. – BENEŠ, V. *Burzy a burzovní obchody*. Praha: Informatorium, 1991. ISBN 80-85427-00-1.

PAVLÁT, V. *Kapitálové trhy a burzy ve světě* Praha: Grada, a. s., 1993. ISBN 80-85424-90-8

VOSECKÝ, J. – PAVLÁT, V. – KOZLÍK, V. *Kapitálové trhy a burzy ve světě*. Praha: Grada, 1993. ISBN 80-85424-90-8.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

RNDr. Jan Grosz

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 25. 11. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 11. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Burzovní trh" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu RNDr. Janu Groszovi za nasměrování při vypracování mé bakalářské práce.

Burzovní trh

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá burzovním trhem v České republice. První část práce je zaměřená na charakteristiku pojmů burzovního trhu. Obsahuje definice finančního trhu, akcii, komodit, burzovních indexů a jiné. Seznámením s pojmem Forex. Vymezení druhů burz i burzovních obchodů. Představení mimoburzovního obchodování a jak burza funguje.

V analytické části jsou představeny burzy v České republice a burzovní indexy. Velká část je věnována Burze cenných papírů Praha a RM-SYSTÉM česká burza cenných papírů. Na burzách budou sledovány vývoje kurzů akcií na vybraných společnostech za období 12 měsíců.

Na závěr bude sepsané hodnocení společností a vývoj jejich kurzů.

Klíčová slova: kapitálový trh, burza, mimoburzovní obchod, burzy v ČR, burzovní indexy, akcie

Stock market

Summary

This bachelor thesis deals with the stock market in the Czech republic. The first part of this work is focused on the characteristics concepts of the stock market. It is comprised of the definitions of the financial market, stocks, commodities, the stock exchange indexes and others. Introduction to the term Forex and definition of the types of stock exchanges and exchange trades. Introduction to the OTC trading and how the stock exchange work.

In the analytical part there is introduction to the stock exchanges in the Czech republic and the stock exchange indexes. A considerable segment is dedicated to the Prague Stock Exchange and the RM-SYSTEM Czech Stock Exchange. The development of share rates will be observed on the selected companies for the period of 12 months on the stock market.

In conclusion there will be a written assessment of companies and the development of their rates.

Keywords: capital market, stock exchange, over-the-counter world, stock exchange Czech Republic, stock market index, share

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Přehled řešené problematiky	13
3.1 Finanční trhy	13
3.1.1 Funkce finančního trhu	13
3.1.2 Struktura finančního trhu	13
3.1.2.1 Akcie.....	13
3.1.2.2 Futures a komoditní trhy	14
3.1.2.3 Opce.....	15
3.1.2.4 Forex.....	16
3.2 Geneze burzovnictví.....	18
3.2.1 Pojem burza	18
3.2.2 Historie.....	19
3.2.3 Druhy burz	20
3.2.3.1 Komoditní burzy.....	20
3.2.3.2 Peněžní burzy	20
3.2.3.3 Burzy služeb	20
3.2.3.4 Právní forma	21
3.2.3.5 Podle rozsahu, dosahu a významu činnosti	21
3.2.4 Druhy burzovních obchodů	21
3.2.4.1 Promptní obchody	22
3.2.4.2 Termínové obchody.....	22
3.2.5 Funkce a význam v tržní ekonomice	23
3.2.6 Mimoburzovní obchodování.....	24
3.3 Systém burzy	25
3.4 Obchodování	26
3.4.1 Informační činnost	27
3.5 Burzovní indexy	27
3.5.2 Akciové burzovní indexy.....	28
3.5.3 Akciové burzovní indexy v Evropě	29

3.5.3.1	FTSE100.....	29
3.5.3.2	DAX30	29
3.5.3.3	CAC40.....	29
4	Analytická část	30
4.1	Burzy v České republice	30
4.2	Plodinová burza Brno.....	30
4.3	Českomoravská komoditní burza v Kladně	31
4.4	Komoditní burza Praha	32
4.5	Burza cenných papírů Praha.....	33
4.5.1	Historie.....	33
4.5.2	Funkce burzy.....	33
4.5.3	Účastníci burzy	34
4.5.4	Obchodování	34
4.5.4.1	Burzovní parket a elektronická burza.....	34
4.5.4.2	Obchod s očekáváním.....	34
4.5.4.3	Kniha objednávek – srdce elektronické burzy.....	35
4.5.5	Indexy	35
4.5.5.1	Index PX.....	36
4.5.5.2	Index PX-TR	37
4.5.5.3	Index PX-Glob.....	38
4.5.5.4	Burzovní indexy v měsíci září 2016.....	39
4.5.5.5	Vývoj indexů PX, PX-TR a PX-GLOB (za 12 měsíců).....	39
4.5.6	BCPP, a.s. – vývoj kurzu akcií vybraných společností	40
4.5.6.1	Komerční banka, a.s.	40
4.5.6.2	Pegas Nonwovens SA.....	41
4.6	RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů	42
4.6.1	Kurzy akcií v RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů	43
4.6.1.1	ČEZ a.s.,	43
4.6.1.2	Philip Morris ČR a.s.	45
5	Výsledky a diskuse	47
6	Závěr.....	48

7 Seznam použitých zdrojů	52
--	-----------

Přílohy	55
----------------------	-----------

7.1 Nejzajímavější fakta	55
7.2 Kompletní seznam světových burz	56
7.3 Seznam členů pražské burzy	57

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj indexů PX, PX-TR a PX-GLOB	39
Graf 2: Vývoj kurzu akcií Komerční banky, a.s. od prosince 2015 do listopadu 2016	40
Graf 3: Vývoj kurzu akcií Pegas Nonwovens od prosince 2015 do listopadu 2016	42
Graf 4: Vývoj emise akcií ČEZ a.s., od prosince 2015 do listopadu 2016	44
Graf 5: Vývoj akcií Philip Morris ČR a.s. od prosince 2015 do listopadu 2016	45

Seznam obrázků

Obrázek 1: Systém burzy	26
Obrázek 2: Plodinová burza Brno - vybrané plodiny	30

Seznam tabulek

Tabulka 1: Převody komoditních jednotek	15
Tabulka 2: Druhy burz	21
Tabulka 3: Druhy burzovních obchodů	23
Tabulka 4: Základní informace Index PX	36
Tabulka 5: Základní informace Index PX-TR	37
Tabulka 6: Základní informace Index PX-GLOB	38
Tabulka 7: Burzovní indexy v měsíci září 2016	39
Tabulka 8: Vybrané akcie on-line	43

1 Úvod

Finanční trh tvoří podstatnou část ekonomiky. Nacházejí se zde dvě strany. Jedná se o stranu nabízejících a stranu poptávajících. První je strana, která své finanční prostředky nabízí, disponuje přebytkem peněz či kapitálu. Jedná se například o investory, zapůjčovatelé či věřitelé. Druhou stranou je strana, která strádá nedostatkem finančních zdrojů, což jsou například dlužníci, vypůjčovatelé, příjemci investic nebo i emitenti, kteří se po finančních prostředcích poptávají. Podaří-li se tyto dvě strany propojit, ekonomika bude prosperovat.

Burza je místo, kde se střetává poptávka a nabídka. Jedná se o finanční trh, který je vysoce organizovaný. Poptávající zde dostávají finanční prostředky pro realizaci podnikání a investoři zde získávají možnost své nadbytečné finanční prostředky zhodnotit. V České republice kontrolu nad burzovním trhem provádí Česká národní banka.

Teoretická část bakalářské práce bude věnována seznámení s finančním trhem, kde nejčastějšími obchodními instrumenty jsou akcie, futures a komodity opce a forex. Ve vstupní části bude seznámení s pojmem burza a její historií. Existuje několik různých druhů burz. Jedná se o burzy komoditní, peněžní a burzy služeb. Burzy se také rozdělují dle rozsahu, dosahu a významu činností. Každá burza má svůj řád a uspořádání. Existují zde burzovní indexy, které poukazují na kondici burzovního trhu.

Od roku 1993 v České republice existuje RM-SYSTÉM. Jedná se o mimoburzovní trh a obchoduje se zde on-line s českými i zahraničními akciemi. Nalezneme zde ale i akcie, které na pražské burze nejsou.

Analytická část bakalářské práce bude věnována burzám v České Republice. Existují zde komoditní burzy a burzy cenných papírů. Podrobnější studie bude věnována Burze cenných papírů Praha a.s. V práci budou zahrnuty indexy, s kterými se na Burze cenných papírů Praha a.s. můžeme setkat. Následně budou vybrány akciové společnosti, které budou sledovány po období 12 měsíců. Bude sledován pohyb kurzu emise akcií, který následně bude vyjádřen v grafickém provedení.

Na závěr práce dojde ke shrnutí nabytých poznatků, které byly prostudované v odborné literatuře a na základě internetových zdrojů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je definovat burzovní trh a pojmy týkající se burzy. Dále uvést její charakteristiku a funkce. Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, a to teoretickou a analytickou.

V teoretické části se nejdříve budeme věnovat představení finančního trhu. Zaměříme se na burzovní trh v České republice. Od seznámení s pojmem burza, rozdělení burzy, systém burzy a geneze burzovnictví po obchodování a funkci burzy.

V analytické části se zaměříme na burzy v České republice. Více se seznámíme s Burzou cenných papírů Praha, a.s., probereme historii, funkci, obchodování na této konkrétní burze a jaké jsou používané indexy, jejich vývoj a vývoj akcií vybraných společností. Krátce se seznámíme s mimoburzovním trhem RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a. s. a vybere dvě společnosti a budeme sledovat vývoj kurzů akcií po dobu 12 měsíců.

2.2 Metodika

V praktické části k uskutečnění zadaných cílů budou shromážděny a prostudovány odborné publikace, odborné články, webové stránky a další tištěné a elektronické zdroje, které jsou věnovány burzám.

Analytická část bude zpracovaná metodou sběru informací z odborné literatury, webových stránek konkrétních burz a společností. Dále provedeme analytické a grafické zpracování kurzů emisí akcií za určité sledované období vybraných společností.

Získané údaje budou zpracovány běžnými statistickými postupy. V závěru práce bude celkové zhodnocení.

3 Přehled řešené problematiky

3.1 Finanční trhy

Nejčastějšími obchodními instrumenty neboli nástroji finančního trhu jsou akcie; futures a komodity; opce a forex. (Hartman, 2013, s. 31).

Podrobnější informace o těchto nástrojích budou představeny v následujících kapitolách.

3.1.1 Funkce finančního trhu

Finanční trh je systém, kde jsou finanční zprostředkovatelé a nástroje. Nástroji na finančním trhu se rozumí běžný účet, termínované vklady, cenné papíry, zlato, nemovitosti a jiné. Tyto nástroje umožňují soustředování, rozmístování a přerozdělování peněz a kapitálu mezi ekonomickými subjekty na základě nabídky a poptávky.

V každé ekonomice obvykle nastává situace, kdy na jedné straně subjekty disponují přebytečným kapitálem, který jsou ochotné zapůjčit jiným, a na druhé straně existují subjekty, které kapitál poptávají. Kapitál mohou potřebovat jednotlivci, firmy nebo stát.

3.1.2 Struktura finančního trhu

Finanční trh lze rozčlenit dle různých východisek. Jedná se například o rozdělení podle předmětu obchodu, z hlediska účastníku (institucí) nebo z hlediska forem (nástrojů). Podle předmětu obchodu se finanční trh člení na trh peněžní, kapitálový, devizový a trh drahých kovů. (Pavlát, 1993, s. 19).

3.1.2.1 Akcie

Akcie jsou obchodovatelné cenné papíry, se kterými se zavazuje právo akcionáře. Akcionář je společník, který má právo se podílet na řízení společnosti, zisku společnosti a na likvidačním zůstatku.

Cenný papír je listina, se kterou je právo spojeno takovým způsobem, že je po vydání cenného papíru nelze bez této listiny uplatit ani převést. (Eliáš, Svatoš, 2012, s. 59)

Akcie mají nominální, tržní a dividendovou hodnotu. Nominální hodnota akcie je podíl na majetku akciové společnosti, které vyplývají z vlastnictví akcie. Pokud sečteme všechny nominální hodnoty veškerých akcií, součet je roven v hodnotě základního jmění.

Tržní hodnota akcie je přisouzená hodnota kapitálovým trhem na základně poptávky a nabídky po cenném papíru. Dividenda je podíl na zisku společnosti, které vychází z vlastnictví akcie.

Akcie je tedy cenný papír, který vydala akciová společnost a váže se na něj práva jejího majitele. Právo podílet se:

- na vedení společnosti
- na zisku
- na likvidačním zůstatku při zániku společnosti (Hartman, 2013, s. 50).

3.1.2.1.1 Podoba akcie

Akcie mohou mít dvě základní podoby. Jedná se o zaknihovanou akcii, která je pouze ve formě elektronického zápisu, a druhá podoba je listinná akcie. Listinná akcie je reálný cenný papír a musí splňovat všechny náležitosti, které jsou uvedeny v následující kapitole. (Hartman, 2013, s. 55).

3.1.2.1.2 Náležitosti akcie

Každá vydaná akcie musí splňovat určité náležitosti. Jedná se o obchodní jméno a sídlo, číselné označení akcie, zda je akcie na majitele či na jméno, výše základního jmění a počet akcií v době jejich vydání, datum vydání akcie a podpisy dvou členů představenstva oprávněných podepisovat za společnost, akcie je cenina, a pokud se vydává v tištěné podobě, měla by být chráněna proti padělání. (Beneš, Musílek, 1991, s. 39).

3.1.2.2 Futures a komoditní trhy

Mezi komodity se řadí živočišné a rostlinné produkty, jako je například bavlna, pšenice, maso a kakao, nerostné suroviny mezi ně se řadí drahé kovy jako například zlato a stříbro. Dalším příkladem komodit jsou energetické suroviny – zemní plyn, ropa a také průmyslové produkty.

S komoditami se na trhu přímo nesetkáme, obchoduje se s nimi pomocí takzvaných kontraktů a nejčastěji se setkáme s futures kontrakty.

U tohoto druhu obchodu jde o obchod dvou stran. Jedná se o stranu prodávajícího a kupujícího, kdy prodávající se zavazuje v daném termínu a času a v určité kvalitě dodat kupujícímu komoditu.

Komoditní kontrakty se uzavírají na komoditních burzách. Po celém světě jich najdeme mnoho. Mají za úkol dohlížet na obchod, realizaci a průběh, tak aby vše proběhlo v pořádku. Nejznámější komoditní burzu na světě najdeme v Chicagu – The Chicago Board of Trade (CBOT). V Evropě k nejvýznamnějším patří burza v Londýně – London International Financial Futures Exchange (LIFFE). Příklad komoditní burzy v České Republice můžeme uvést Komoditní Burzu v Praze (KBP).

Tabulka 1: Převody komoditních jednotek

KOMODITNÍ JEDNOTKA	STANDARD
1 barel	159 litrů
1 libra	0,4536 kg
1 trojská unce	31,1035 gramů
1 bušl kukuřice	56 lb
1 metr	3,28 stopy
1 km	0,62137 míle
0 °C	32 °F

Zdroj: vlastní zpracování dle Hartman, 2013

3.1.2.3 Opce

Opce je finanční nástroj, který umožňuje od kontraktu odstoupit, pokud by jeho využití představovalo ztrátu. Opce můžeme charakterizovat jako termínový kontrakt, který představuje právo vlastníka opce prodat či koupit k dohodnutému datu v budoucnu, v dohodnutém množství, za cenu, která je stanovena dnes, zda to je pro vlastníka opce výhodné.

Rozeznáváme dva hlavní typy opcí. Call opce a put opce. Call opce dává právo kupujícímu podkladové aktivum v budoucnu koupit a put opce dává právo majiteli podkladové aktivum v budoucnu prodat. (Polouček, 2009, s. 191).

3.1.2.4 Forex

3.1.2.4.1 Význam pojmu

Pojem Forex je složenina dvou anglických slov, a to foreign exchange. V doslovném překladu cizí kurz. Jedná se o obchody s cizími měnami.

Řadí se k největším a nejlikvidnějším finančním trhům na světě. Základ forexu představuje celosvětovou síť, kterou tvoří především banky, pojišťovny, investiční fondy.

Denně se na forexu zobchodují měny v průměrné hodnotě 5,3 bilionu dolarů. Tento specifický trh se někdy označuje FX a jedná se o Over the Counter (OTC) – čili mimoburzovní trh. (Penize.cz, 2016).

3.1.2.4.2 Historie forexu

První zmínka o forexovém trhu se datuje k roku 1971, kdy byl založen. Fungoval na bázi pevných devizových kurzů v různých cizích měnách. Centrální banky, velké národní banky a významné investiční společnosti byly první, kdo se účastnil trhu.

Od založení trh prošel mnoha změnami. Na základě Brettonwoodské dohody byl systém vázán na množství zlata daného státu. Avšak prezident USA Nixon se rozhodl opustit závazek takzvaného zlatého standardu a přistoupit k pohyblivým směnným kurzům.

V dnešní době je nejpodstatnějším faktorem, který působí na směnné kurzy jednotlivých měn, nabídka a poptávka po určité měně.

Mezi nejvíce obchodovatelné měny patří takové měny, které reprezentují hospodářsky nejsilnější země a územní uskupení na světě např. USD, EUR a JPY.

3.1.2.4.3 Forex

Jelikož zde neexistuje žádné určité místo, kde se s forexem obchoduje, tak jako to je u akciových a komoditních trhů, neřadí se mezi pravé burzovní obchody. K obchodování dochází pomocí internetových, telefonních a počítačových sítí na tisících míst po celém světě. Forex spojuje banky, makléře a zákazníky. Jde jim o využití vzájemných transakcí zahraničních měn, směnných kurzů k realizaci zisku, který záleží na velikosti pohybu předmětů obchodu. (Hartman, 2013, s. 88).

3.1.2.4.4 Hlavní účastníci forexu

Mezi hlavními účastníky tohoto trhu jsou banky, makléři a zákazníci. Pro specifitější rozdělení se jedná o místní a mezinárodní banky, národní neboli centrální banky, zákazníci bank, spekulanti, správci fondů a forexoví makléři.

3.1.2.4.5 Měnové páry

Měnové symboly se vždy skládají ze tří písmen. Počáteční dvě písmenka označují jméno země a poslední představuje měnu země.

Nejpoužívanější měnou na světě je Americký dolar. Považuje se za hlavní světovou měnu a slouží jako univerzální měřítko pro ohodnocení jiné měny, s kterou se obchoduje na Forexu.

Nejvýznamnější měnové páry na forexu jsou:

- Americký dolar (USD)
- Euro (EUR)
- Japonský jen (JPY)
- Britská libra (GBP)
- Švýcarský frank (CHF)

Česká koruna (CZK), Turecká lira (TRY), Mexické peso (MXN), Polský zlotý (PLN) i Jihoafrický rand (ZAR) se řadí mezi exotické měny, jelikož nejsou tak často obchodovatelné. (FXstreet.cz, 2016).

3.1.2.4.6 Výhody forexu

Mezi výhody, proč využívat forex, se řadí: obrovská likvidita, neustálé investiční příležitosti, mezinárodní měnový trh, největší světový trh otevřený 24 hodin denně, možnost vydělávat na vzestupu i poklesu kurzu, vysoký pákový efekt, možnost začít obchodovat s malým kapitálem. (Hartman, 2013, s. 98).

3.2 Geneze burzovnictví

3.2.1 Pojem burza

Termín burza je používán téměř po celé kontinentální Evropě. Pojem burza se historicky vyvinul pro označení zvláštního druhu shromažďování obchodníku, kde se uskutečňoval prodej a koupě zboží. (Dědič, 1992, s. 17).

Existuje několik různých názorů, jak pojem burza vznikl. Jeden z nich říká, že pojem pochází ze středověkých „bursae“, což byly kupecké koleje.

Podle jiného názoru pochází termín burza z řeckého slova, které v překladu znamená kožený měšec, který byl vytesán i ve štítě rodiny Van der Beurse z Brugg v Belgii.

Jméno rodiny mělo dát vznik dnešnímu pojmu burza, což byl třetí názor vzniku termínu burza.

Burza je specifická forma trhu, která se od jiných trhů odlišuje díky svými určitými zvláštnostmi:

- Předmětem obchodu je zboží, které se dá zastoupit a je určitým způsobem standardizováno nebo normalizováno, tudíž je navzájem zaměnitelné. Zpočátku se jednalo o cenné papíry ve formě směnky. (Jan Dědič, 1992 s. 19).
- Předem musí být vymezeny a přesně stanoveny podmínky obchodování, aby mohla burza plnit svou funkci, na které se setkává agregovaná nabídka a poptávka. Vytváří se příslušná cena předmětů.
- Aby se dalo mluvit o burze, musí obchodování začít v pravidelnou dobu. Tím se myslí přesný den a čas, aby kupující a prodávající měli předem jistotu, kdy se obchoduje. Pro přesný den se používá termín „burzovní kalendář“ a pro přesný čas „burzovní hodiny“, které má každá burza své vlastní.
- Kromě přesného dne a času musí být stanoveno přesné místo, aby účastníci burzy se mohli setkat na správném místě a mohlo dojít k uzavření zamýšlených obchodů.
- Zboží, se kterým je obchodováno na burze, nemusí být na trhu fyzicky přítomno. Tudíž prodávající nemusí zboží dovážet na trh a kupující z trhu odvážet.
- Aby se trh mohl označovat za burzu, je nezbytné přesné vymezení kruhu osob, které mohou na burze obchodovat. (Pavlát, 1993, s. 89).

Z právního hlediska se burzy označují jako organizované regulované trhy. V České republice tuto definici najdeme v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu č. 256/2004 Sb.

Činnost burzy je organizování trhu s investičními nástroji a párování zavedených objednávek a zaopatření jejich vypořádání. Což se podílí na tvorbě kurzů a ke zvyšování likvidity trhu. (Rejnuš, 2014, s. 123).

3.2.2 Historie

Již ve středověku vznikaly pravidelné schůzky obchodníků na určených místech, jako jsou konkrétní ulice či náměstí. Obchodníci se scházeli v různých městech. V Itálii to bylo například v Benátkách, Miláně nebo ve Florencii. Místa, kde docházelo k pravidelnému obchodu se směnkami, se označovala termínem „loggia“ (Beneš, Musílek, 1991 s. 72).

Funkce burzy se rozvíjely postupně, tudíž není možné přesně stanovit okamžik, kdy se tradiční trhy změnilы na dnešní definovanou burzu, ale odhaduje se 15. – 16. století, kdy se tržní hospodářství v Evropě velice rychle rozvíjelo.

Na počátku se obchodníci setkávali neformálně, jelikož burza nebyla formálně organizována a nikdo nezajišťoval její organizaci ani se obchody neuskutečňovaly pravidelně. Obchodníci nebyli schopni odhadnout, jestli jejich partneři budou schopni za své zboží platit včas, jelikož se předem mezi sebou neznali. Na začátku se burzy pořádaly pod širým nebem. Postupem času se přenášely do budov, které byly přístupné veřejnosti. To, že se burzy začaly provozovat v budovách, se stalo počátkem pevné organizace burzy. Pokud obchodník zaplatil finanční příspěvek, stal se z něho člen a mohl vstupovat do budovy burzy.

Kvůli existenci burzovních budov a omezení osob, které mohli v burze obchodovat, se vytvářela nová racionální pravidla. Nad těmito pravidly dohlížely burzovní spolky, které fungovaly jako podniky. Dále rozhodovaly o tom, kdo smí a nesmí se zúčastňovat obchodování na burze. Příjmy burzovních spolků se získávaly z členských příspěvků, z poplatků za poskytování informací o cenách a kurzech a také z poplatků za povolení vstupu na burzu.

Stát přímo nezasahoval do činnosti burzovních spolků, ale panovník obvykle potvrdil vznik burzy.

V burzách ve středověku se začínalo obchodovat nejprve se zbožím a později se směnkami, obligacemi či cennými papíry.

Po vzniku prvních akciových společností započal i obchod s akciemi. Rozvoj tohoto druhu obchodu směřoval k rozdělení k obchodu s cennými papíry od obchodu se zbožím. Postupně vznikaly specializované burzy, tak jak je známe dnes:

- Burzy cenných papírů
- Devizové burzy
- Komoditní burzy

(Pavlát, 1993, s. 204).

3.2.3 Druhy burz

Václav Beneš a Petr Musílek dělí burzy dle různých kritérií.

První kritérium je rozdělení dle hlediska předmětu burzovního obchodu.

Tudíž členění dle toho, s čím se na nich obchoduje. Z tohoto pohledu se burzy dělí na komoditní, peněžní a burzy služeb.

3.2.3.1 Komoditní burzy

Na komoditních burzách či někdy nazývaných burzách zboží se obchoduje buď s jedním konkrétním zbožím, nebo s několika druhy zboží. Nejčastěji se setkáme na komoditních burzách s ropou, zlatem, kukuřicí, sójou, cukrem, zemním plynem nebo se stříbrem.

3.2.3.2 Peněžní burzy

Pod peněžní burzy spadá burza cenných papírů, termínové finanční burzy a opční burzy. Na burze s cennými papíry se setkáme s dluhopisy, státními půjčkami či hypotečními zástavními listy. (Musílek, 1991 s. 79).

3.2.3.3 Burzy služeb

Dříve někde také definováno jako burzy lodního prostoru či lodní burzy, jelikož burzy služeb jsou spojovány s obchodem prostoru lodí a jejím prodejem. Ale tento druh obchodu v dnešní době není již tak velký. Obchody jsou uskutečňovány na mimoburzovních trzích. (Revenda a kol. 2014, s. 202).

V publikaci Vladislava Pavláta *Kapitálové trhy a burzy ve světě* se nejprve burzy dělí z hlediska předmětu obchodu na všeobecné a specializované. Jak už z názvů vyplývá, všeobecné burzy se věnují různým druhům zboží, zatímco specializované obchodují s konkrétním typem zboží. Posledně zmíněné burzy se pak následně dělí na burzy cenných papírů, burzy devizové, burzy komoditní a případně burzy lodního prostoru.

3.2.3.4 Právní forma

Klasifikace burz podle právní burzy se člení na burzy veřejnoprávních institucí a samosprávné organizace. Na burzách s veřejnoprávní povahou zasahuje stát, kdežto soukromoprávní burzy jsou samostatné.

3.2.3.5 Podle rozsahu, dosahu a významu činnosti

Dle kritérií tohoto rozdělení se burzy člení na lokální, regionální, národní a mezinárodní. Pro lepší orientaci je rozdělení poukázáno v následující tabulce.

(Pavlát, 1993 s. 91).

Tabulka 2: Druhy burz

DRUHY BURZ		
Podle předmětu burzovního obchodu	Podle právní formy	Podle rozsahu, dosahu a významu činností
Burzy: - cenných papírů - devizové - zbožové - lodního prostoru	Burzy: - veřejnoprávní - soukromoprávní	Burzy: - lokální - regionální - národní - mezinárodní

Zdroj: vlastní zpracování dle Pavlát, 1993

3.2.4 Druhy burzovních obchodů

Rozlišujeme dvě hlediska burzovních obchodů. Dle časového rozdělení a z hlediska úmyslu kontrahenta.

Z hlediska času rozdělujeme obchody na promptní a termínové. U promptních obchodů se zboží dodává ihned po uzavření obchodu, a naproti tomu u termínových obchodů je další časová lhůta.

U obchodu z hlediska kontrahenta se obchody člení na efektivní neboli skutečné a diferenční neboli rozdílové. U skutečných obchodů, se jedná o skutečný nákup a prodej zboží. Na rozdíl u diferenčních obchodů je cenový rozdíl, s kterým se počítá ve stanoveném období. Tento rozdíl nastává mezi dobou uzavření obchodu a dohodnutým termínem plnění. (Pavlát, 1993, s. 101).

Jiná publikace rozlišuje burzovní obchody podle způsobu vyřizování a také podle časového hlediska. Co se týče členění burz, podle způsobu vyřizování rozeznáváme obchody k uspořádání a obchody přímé. K obchodům k uspořádání dochází podle uspořádaného řádu, a to ve stanoveném čase a v určeném peněžním ústavu. Přímé obchody probíhají mezi nakupujícím a prodávajícím. V této formě nefiguruje uspořádaný peněžní ústav. (Beneš, Musílek, 1991 s. 37).

3.2.4.1 Promptní obchody

Promptní obchody se uskutečňují na promptních neboli spotových trzích za promptní/spotové ceny. (Pavlát, 1993 s. 102).

Jiný zdroj uvádí, že tento typ obchodu se často označoval jako pokladní, jelikož se platilo hotově u pokladny. Toto zboží bylo umístěno na místě ve skladišti k okamžitému dodání nebo odběru. Tento druh obchodu byl první druh obchodů na komoditních burzách. (Dědič, 1992 s. 163).

3.2.4.2 Termínové obchody

Lhůta uzavření obchodu je jiná než stanovený termín plnění. Naplnění předmětu obchodu nabývá platnosti až po určitém časovém úseku. (Pavlát, 1993, s. 102).

V jiné literatuře se můžeme dočíst, že termínové obchody se uskutečňují ve stanovené lhůtě podle burzovních pravidel. Tato burzovní lhůta může nabývat jednoho, dvou, tří nebo i šesti měsíců. (Beneš, Musílek, 1991, s. 38).

Termínové obchody mají více forem, se kterými se můžeme setkat. Mohou se členit na obchody, které se nazývají fixní nebo také podmíněné termínové obchody.

Fixní obchody představují klasické podání termínových obchodů. U této formy obchodu je prodávající povinen ke dni plnění bez jakýkoliv podmínek dodat cenné papíry a kupující, kteří nakupují cenné papíry, musejí tyto cenné papíry bez jakýkoliv podmínek převzít a následně zaplatit.

Podmíněné termínové obchody se člení na prémiové obchody, dontové obchody, stelážové obchody, opční obchody a jiné.

U dontových obchodů neplatí premie předem. Kontrahent se rozhoduje mezi dvěma situacemi. První, v den vyjádření cenné papíry prodá levněji, což znamená, že je draže odkoupí, nebo za druhé, od obchodu odstoupí a zaplatí takzvaný dont, což je odstupné.

U stelážových obchodů se musí uskutečnit obchod buď ujmoutí cenných papírů za vyšší kurz, který se nazývá horní stelážový kurz, nebo odevzdání za nižší kurzy, což je spodní kurz.

Opční obchod je speciální typ prémiových obchodů. U těchto obchodů není stanoven den vyjádření. Kontrahent může cenné papíry odebrat nebo dodat či bez ohlášení odstoupit. Tato rozhodnutí může provést po celou dobu opční lhůty. Opční lhůta je doba splatnosti opce. Je definována jako doba, která zbývá do posledního dne, kdy je možné opci vykonávat.

Můžeme se setkat s termínem násobné obchody, což jsou obchody, kde se kombinují termínové a fixní druhy obchodů.

Pro lepší ilustraci je zde vytvořena tabulka. (Pavlát. 1993, s. 105).

Tabulka 3: Druhy burzovních obchodů

DRUHY BURZOVNÍCH OBCHODŮ			
Z hlediska času		Z hlediska úmyslu kontrahenta	
promptní	termínové	efektní	diferenční
	a) fixní b) podmíněné termínové obchody - prémiové obchody - dontové obchody - stelážové obchody		

Zdroj: vlastní zpracování dle Pavláta, 1993

3.2.5 Funkce a význam v tržní ekonomice

Burzy mají svůj řád a jsou uspořádané. V tržní ekonomice představují důležitou roli, jelikož se zde setkávají lidé, kteří mají dostatek svého kapitálu a nabízejí ho těm, kteří tento kapitál potřebují. Nebýt burzy, nedocházelo by k financování obsáhlých a dlouhodobých investic.

Další úloha burzy je ulehčování umístění nových emisí dluhopisů a akcií. Kdyby burzy nefungovaly dobře, neexistoval by kapitálový trh. Úkolem kapitálového trhu je shromáždění upotřebitelného kapitálu a orientovat ho co nejúčelněji.

Cenné papíry jsou zastupitelné, navzájem nahraditelné, obchoduje se s nimi velice snadno. Cenné papíry mají stejné právo a povinnosti, pokud jsou vydané ve stejné emisi cenných papírů. V podmínkách jednotlivých emisí jsou uvedeny zvláštní znaky a jsou zveřejňované při emisi. Tím dochází k ulehčování obchodování na burze, protože v průběhu několika vteřin je možné realizovat velké obraty.

Velmi důležitou a podstatnou funkcí burzy je stanovení kurzu. Při důkladném zkoumání střetu nabídky a poptávky, se ukáže jejich skutečný poměr a odrazí se v kurzu. Ve změnách kurzů se ukáže současný a budoucí vývoj emitentů, a také zde zachytíme poměry jak na peněžním, tak i kapitálovém trhu. Dále zde můžeme posuzovat hospodářský proces v současnosti a budoucnosti a taktéž působení vnitropodnikových a zahraničně politických opatření.

Funkce burzy klasifikujeme na tržní funkce burzy, konsolidační funkce burzy, která spočívá v konsolidaci krátkodobých dluhů bank, funkce vyrovnávání vztahů mezi úsporami a investicemi a funkce selekční, což je výběr úspěšných emitentů.

První funkci burzy v tržním hospodářství považujeme za hlavní úlohu. Tato funkce lze rozčlenit do tří podfunkcí, a to zabezpečování velkých objemů cennými papíry, stanovení kurzů cenných papírů a zajišťování likvidity. Hlavní funkce burzy, jak již bylo zmíněno, je tržní funkce. Tržní úloha je původní historická funkce a nelze od ní oddělit konsolidační funkci burzy, funkci vyrovnávání vztahů mezi úsporami a investicemi a funkci selekční, jelikož všechny tyto funkce spolu úzce souvisí. (Pavlát, 1993, s. 106).

3.2.6 Mimoburzovní obchodování

Obchodovat s cennými papíry lze i mimo burzy cenných papírů. Jelikož se obchoduje mimo burzu, nazývají se tyto obchody mimoburzovní.

Burzy cenných papírů nemají za povinnost schválit k obchodu všechny druhy cenných papírů. (Musílek, Beneš, 1991, s. 90).

Zájemci o koupi nebo prodej cenných papírů se obracejí na svou banku, nebo na jiného obchodníka s cennými papíry, který požadovaný obchod sjednává zpravidla pomocí svých obchodních partnerů. (Rejnuš, 2014, s. 68).

3.3 Systém burzy

Burzu cenných papírů lze charakterizovat jako relativně autonomně fungující složitý ekonomický, organizační a technický systém fungující v rámci kapitálového trhu. Funkcí tohoto systému je časovou a místní koncentrací nabídky a poptávky po cenných papírech umožnit tvorbu objektivních cen (kursů) a zprostředkovávat uzavírání obchodů cennými papíry a jejich vypořádání. (Pavlát, 1993, s. 109).

Burzu cenných papírů můžeme rozčlenit na jednotlivé subsystemy podle kritéria fungování, dělí se tedy na subsystem obchodování, subsystem vypořádání burzovních obchodů, subsystem informační, subsystem regulační a subsystem kontrolní.

Hlavní úkol subsystemu obchodování je zabezpečení snadného průběhu operací s cennými papíry na burze. Podstata této funkce zahrnuje několik podmínek. První z nich je zajistit příchod objednávek od zákazníků do subsystemu, zaevidování, rozřídění a zařazení příkazů do pořadí podle určitého návodu. Tento návod je zapsán v podmínkách obchodování na burze. Druhá podmínka funkce subsystemu obchodování je vyřízení objednávek, které se také řídí podle obchodních podmínek a jsou v sounáležitosti s dalšími předpisy burzy. Poslední podmínka se týká výstupu informací o uzavřených transakcích. Tyto transakce se obzvláště týkají objemu a cen. Informace se musí dostat do subsystemu vypořádání burzovních obchodů a do informačního subsystemu.

Vypořádání burzovního obchodu je funkce, která spadá pod subsystem vyrovnání finančních závazků mezi stranami, které jsou spjaté smlouvou a uzavřely obchodní transakci a převod cenných papírů in natura, což znamená ve fyzické podobě cenných papírů. Dále se tato funkce vyznačuje převodem vlastnických práv na náležejících účtech při krátkodobém či dlouhodobém znehybnění cenných papírů v centrálním depozitáři nebo převodem vlastnických práv od prodávajícího na kupujícího v centrálním registru.

Informační subsystem zajišťuje všechny informační vstupy z okolního prostředí do systému burzy, jejich rozřídění, zpracování a uchování. Dále obstarává výstupy informací od jiných subsystemů burzy, výstup informací do relevantního vnějšího okolí a informační propojení subsystemů včetně zpětných vazeb.

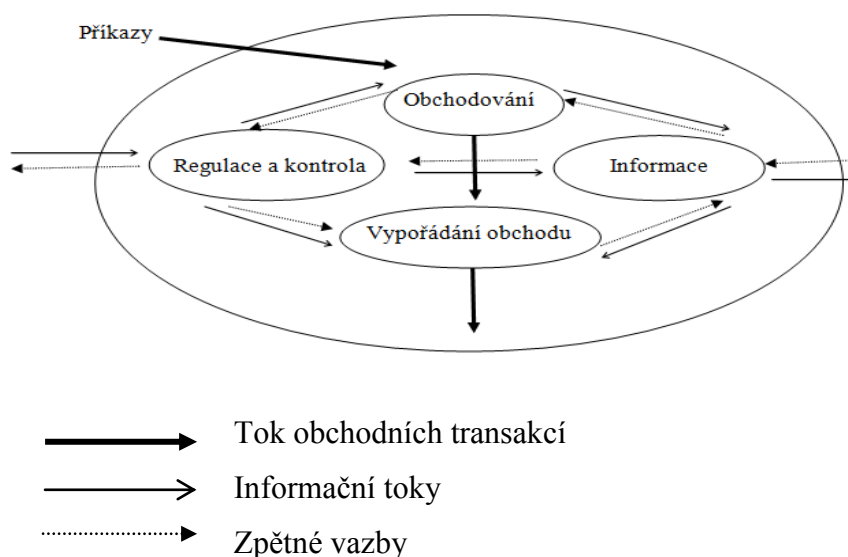
Funkcí regulačního subsystemu je zajistit promítnutí platných zákonů a všeobecně zajištění všech závazných předpisů, které se podílejí na fungování kapitálového trhu do

systemu burzy jako celku a do jeho jednotlivých subsystémů a zabezpečení vypracování a plynulou novelizaci vlastních burzovních ustanovení a norem, jakými se spravuje chod burzy.

Funkcí kontrolního subsystému je kontrola a prosazení dodržování veškerých předpisů, použití vhodné sankce, pokud se tyto předpisy nedodrží, a provádět určitou ochranu nedodržování či záměrného porušování předpisů, a to prověřováním informovanosti předpisů ze strany zaměstnanců burzy ale i ostatních osob, které jsou oprávněny k pobytí na burze.

Pro lepší znázornění systému burzy slouží následující obrázek. (Pavlát, 1993, s. 110).

Obrázek 1: Systém burzy

Zdroj: vlastní zpracování dle Pavláta, 1993

3.4 Obchodování

Obchodováním na burze se rozumí způsob, kterým se uzavírá obchodní transakce. Tato obchodní transakce se nazývá trading systém a obstarávají ho obchodníci s cennými papíry, jako jsou například makléři či brokeři.

Trading má přesně stanovené podmínky, pokud jsou tyto podmínky porušeny, jsou nastavené určité sankce.

3.4.1 Informační činnost

Každá burza musí mít správnou a bezchybnou funkci informačního systému. Včasné či někdy průběžné zveřejňování informací je podstatná část úspěchu burzovní činnosti. Burza pravidelně zveřejňuje:

- Vývoj obchodování cenných papírů během obchodního dne
- Informace o denních uzavíracích kurzech a zobchodovaných objemech cenných papírů
- Burzovní indexy
- Ostatní burzovní informace (Rejnuš, 2014, s. 448)

3.5 Burzovní indexy

Burzovní indexy jsou indexy akcií. Zastupují obsáhlé kategorie finančních indexů, podskupiny indexů cenných papírů a jiných různých hodnot kotovaných na burzách. Na burzách se setkáváme mimo jiné také s valutami, divizemi či obligacemi.

Je velmi podstatné rozlišovat burzovní neboli akciové indexy a ostatní burzovní indexy. Co se týče akciových indexů, ty jsou samy o sobě předmětem obchodování. Není možné obchodovat s veškerými burzovními indexy. Předmětem obchodů je přibližně 30 nejpodstatnějších indexů z celého světa. V dnešní době rozdělujeme burzovní indexy hlavně na neobchodovatelné a obchodovatelné burzovní indexy a indexy z indexů.

(Gobry, 1996, s. 9).

3.5.1.1.1 Neobchodovatelné burzovní indexy

Neobchodovatelné burzovní indexy jsou obvyklé indexy. Jejich prototyp je Dow Jonesův index v New Yorku, který byl objeven koncem 19. století s vývojem burz cenných papírů. Mají jediný úkol, a to nejneutrálněji a nejobjektivněji shrnout souhrnnou efektivitu a tím i riziko dané akciové burzy do jedinečného číselného vyjádření.

Neobchodovatelné burzovní indexy se rozdělují na oficiální a soukromé neobchodovatelné burzovní indexy. (Gobry, 1996, s. 11).

3.5.1.1.2 Obchodovatelné burzovní indexy

Oproti neobchodovatelným burzovním indexům zde máme obchodovatelné burzovní indexy. Tento typ burzovních indexů je ve srovnání s neobchodovatelnými burzovními indexy ve výhodě, co se týče informativnosti. Každý den a každou minutu jsou

předmětem tržního koncesu, což neobchodovatelné burzovní indexy nejsou. Když trh jakéhokoliv indexu prosperuje, znamená to, že existuje mnoho investorů, kteří se rozhodli je použít při správě portfolia. Indexy tak nejvýstižněji ukazují volbu trhu a lépe než neobchodovatelný index shromažďují informace, které se dostávají na trh pomocí jednotlivých účastníků.

Obchodovatelné burzovní indexy se rozčleňují na soukromé indexy, domácí, dovezené indexy, diverzifikované indexy, tržní indexy a digitologický indexy. (Gobry, 1996, s. 13).

3.5.1.1.3 Indexy z indexů

U tohoto termínu je potřeba hlavně porozumět indexové investiční společnosti s variabilním základním jměním (SICAV) nebo také investiční fondy (FCP). SICAV je „košem“ finančních aktivit stejně jako finanční index (Gobry, 1996, s. 14). Akcie mají být prodávány a nazpátek vykupovány cenou, která se kalkuluje stejným způsobem jako index, jehož „vzorový koš“ by se vytvářel ze stejných finančních aktiv. Pokud vezmeme v potaz investiční a podílové fondy a klasický burzovní index vyskytne se nám několik podobností. Jedná se o dva tvary stejného pojetí.

Pouze ve dvou případech můžeme definovat investiční a podílové fondy jako „indexy z indexů". První případ nastává tehdy, když portfolio fondu přesně okopíruje vzorek daného indexu. Nákup či prodej indexů následně probíhá nákupem či prodejem akcií, respektive podílem fondů. Pokud je fond vytvářen pouze domácími nebo dovezenými indexy, které byly nakoupeny na jednom nebo i více indexových trzích, nastává druhý případ. Pokud nastanou tyto dva případy, můžeme definovat, že se jedná o indexový fond. (Gobry, 1996, s. 15).

3.5.2 Akciové burzovní indexy

Burzovní indexy mají za činnost koncentrovat hodnotu kurzů vybraných cenných papírů. Jedná se o konkrétní číslo, které vypovídá o aktuálním stavu burzovního trhu a vývojových tendencích, což jsou statistické indikátory měřící vývoj celého trhu. Dále burzovní indexy slouží jako ukazatelé pro investory, kteří jejich pomocí posuzují výnosnost investic.

Setkáme se s mnoha různými akciovými indexy, které se svým obsahem a způsobem konstrukce rozlišují.

Akciové burzovní indexy se dělí na výběrové a souhrnné. Rozdíl mezi těmito druhy spočívá v tom, že výběrové akciové indexy obsahují výhradně akcie vybrané, které se celou dobu aktualizují, a souhrnné indexy obsahují všechny akcie obchodované na příslušném burzovním trhu. (Rejnuš, 2014, s. 449).

3.5.3 Akciové burzovní indexy v Evropě

Nejvýznamnější evropské burzovní indexy jsou indexy Velké Británie, Německa a Francie.

3.5.3.1 FTSE100

FTSE100 je nejprestižnější burzovní index v Londýně, London Stock Exchange. Je založen na akcii velkých britských společností. Dobře zachycuje hospodářskou strukturu Velké Británie.

3.5.3.2 DAX30

Jedná se o německý akciový index, který je zveřejňován frankfurtskou burzou. Počítá se na základě cen v obchodním systému XETRA

3.5.3.3 CAC40

S tímto indexem se shledáme ve Francii, publikuje ho pařížská burza „Euronext Paris“. (Rejnuš, 2014, s. 454).

4 Analytická část

4.1 Burzy v České republice

V České republice pro větší investory je Burza cenných papírů Praha a burza pro malé a střední investory je RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů.

Dále zde najdeme několik komoditních burz jako je Českomoravská komoditní burza v Kladně či Komoditní burza Praha.

4.2 Plodinová burza Brno

Plodinová burza byla založena 8. prosince 1992 a sídlo se nacházelo v Brně. Na plodinové burze jsme se mohli setkat se zemědělskými a lesními výrobky, včetně produktů vzniklých jejich zpracováním.

Na burze šlo uzavírat promptní, termínové, opční a pomocné (pojišťovací, přepravní, zásilatelské a skladovací) obchody.

Burze na základně rozhodnutí ministra zemědělství České republiky byla odebrána licence dne 29.7.2015 na činnost podle zákona o komoditních burzách č. 229/1992 sb. Burza již nemůže provozovat obchody. (Plodinová burza Brno, 2016).

Obrázek 2: Plodinová burza Brno - vybrané plodiny

OBILOVINY	ROSTLINNÉ KOMODITY	DŘEVO
Ječmen krmný	Luštěniny krmné	Jehličnaté dříví pro výrobu dřevoviny
Ječmen potravinářský	Semeno sóji	Jehličnaté dříví pro pilařské zpracování
Ječmen sladovnický	Čočka jedlá	Listnaté dříví pro pilařské zpracování
Kukuřice krmná	Fazole jedlá	Jehličnaté dříví pro výrobu sloupů
Oves krmný	Semeno lnu	Jehličnaté dříví pro výrobu buničiny
Oves potravinářský	Semeno máku	Listnaté dříví pro výrobu buničiny
Pšenice krmná	Semeno řepky	Palivo
Pšenice potravinářská	Semeno slunečnice	
Pšenice tvrdá	Kmín tmavý	
Žito	Kmín světlý	
Kukuřice		
		CUKR
		Cukr bílý potravinářský

Zdroj: vlastní zpracování na základně http://www.pbb.cz/cz_index.html

4.3 Českomoravská komoditní burza v Kladně

Českomoravská komoditní burza v Kladně, zkratkou označována jako ČMKBK, byla založena od roku 1994. Burza působí jako organizátor burzovních obchodů s energetickými, průmyslovými a agrárními komoditami v České republice. Dále burza zřídila samostatnou sekci Energetická burza, Dřevařská burza a burza odpadů.

Pro obchodování komodit průmyslového charakteru funguje sekce Průmyslové komodity. Předmětem burzovních obchodů jsou:

- nerostné suroviny (upravené rudy, nerudy a paliva)
- produkty koksovacích pecí a rafinérské zpracování ropy
- chemické výrobky a chemická vlákna
- konstrukční a obalové materiály na bázi pryže, plastů skla, keramických hmot a betonu
- základní kovy a jejich slitiny, včetně hutních výrobků
- kovové konstrukční materiály a prefabrikáty, výrobky z drátů, spojovací materiály
- odpady a druhotné suroviny
- polotovary a výrobky zhotovené z výše uvedených surovin a materiálů
- polotovary a výrobky nabízené a poptávané Správou státních hmotných rezerv

Agrární sekce je vymezena pro obchodování agrárních komodit. Nachází se zde produkty rostlinné a živočišné výroby.

Od roku 2009 se Energetická burza zabývá organizováním obchodů s elektřinou a zemním plynem pro konečné odběratele.

Předmětem obchodu Dřevařské burzy jsou lesnické a dřevařské výrobky. S tímto specifickým trhem se začalo obchodovat v roce 2005.

Burza odpadů se zabývá obchodováním s odpady či druhotnými surovinami. (Českomoravská komoditní burza Kladno, 2016).

4.4 Komoditní burza Praha

Komoditní burza Praha byla založena roku 2002. Zakladatelé burzy jsou Českomoravská plemenářská unie a.s., Odbytové družstvo CENTRUM a RM-SYSTÉM a.s.

Burza má tři sekce. Sekce dříví a dřevní hmota, Sekce agrárních komodit a Sekce průmyslových a ostatních komodit.

Do sekce dříví a dřevní hmoty se řadí:

- dříví a dřevní hmota
- řezivo,
- konstrukční a obalové materiály na bázi dřeva
- dřevěné odpady

Sekce agrárních komodit se řadí:

- produkty rostlinné a živočišné výroby
- krmiva
- hnojiva
- pesticidy
- jiné ochranné prostředky

Sekce průmyslových a ostatních komodit:

- nerostné suroviny včetně upravených rud, nerud a paliv
- produkty koksovacích pecí a rafinérského zpracování ropy
- chemické výrobky a chemická vlákna
- konstrukční a obalové materiály na bázi pryže, plastu, skla, keramických hmot a betonu,
- základní kovy a jejich slitiny, včetně hutních výrobků
- kovové konstrukční materiály, výrobky z drátu, spojovací materiály, řetězy, armatury, ložiska, vlákniny, papír a výrobky z papíru
- elektřina
- odpady druhotné suroviny
- povolenky na emise skleníkových plynů a související komodity
- indexy vytvořené na základě cen komodit

(Komoditní burza Praha, 2016)

4.5 Burza cenných papírů Praha

Burza cenných papírů Praha, a.s. (BCPP) je největší a zároveň nejstarší burzou s cennými papíry v České republice.

Na Burze mohou obchodovat pouze členové burzy, kteří jsou současně licencovaní obchodníci s cennými papíry. Například se jedná o Českou spořitelnu, a.s., Fio banku, a.s., Komerční banku, a.s., CYPRUS, a.s. a jiné významné banky či makléřské firmy. Seznam v příloze. Pokud by chtěl obyčejný investor obchodovat na burze, musí se obrátit na některého ze členů burzy.

Burza cenných papírů Praha, a.s. je členem Federace evropských burz (FESE) a americkou Komisí pro cenné papíry a burzy (US SEC) je začleněna do seznamu burz bezpečných pro investory.

4.5.1 Historie

Historie spadá již do doby Marie Terezie, kdy se uskutečnily první pokusy o založení burzy. Avšak první zmínka pochází z roku 1871. Na pražské burze se zprvu obchodovalo s cennými papíry i s komoditami. V tomto období byl pro pražskou burzu asi nejvýznamnější cukr, se kterým se zde nejvíce obchodovalo v celém Rakousku - Uhersku. Po skončení první světové války se již obchodovalo výlučně s cennými papíry.

V meziválečném období Pražská burza zaznamenala největší rozkvět, avšak s nástupem druhé světové války došlo k útlumu. Po nástupu komunismu v Československu se na Pražské burze přestalo obchodovat úplně. K znovuoobnovení Pražské burzy došlo až 6. dubna 1993. (Burza cenných papírů Praha, 2016).

4.5.2 Funkce burzy

Hlavním úkolem burzy je posilování ekonomiky. To burza plní tak, že dává dohromady investory a firmy. Tudiž investoři, kteří chtějí zhodnotit své peníze a firmy, které naopak peníze potřebují. Pokud burza funguje správně podniky prosperují a tím se zajišťuje dostatek pracovních a nových míst.

Dále burza poskytuje obchodní platformy, zajišťuje transparentnost cen, přijímá nové emise pro obchodování na burze či vypočítává indexy.

4.5.3 Účastníci burzy

Na kapitálovém trhu se setkáme se společnostmi či veřejným sektorem, které poptávají kapitál. Chtějí financovat své investiční projekty a dát do oběhu cenné papíry. A s investory, což jsou poskytovatelé kapitálu, kteří chtějí své peníze investovat za účelem zisku, a proto kupují cenné papíry.

4.5.4 Obchodování

Cena cenných papírů se určuje dle nabídky a poptávky. Na burze se obchod neuskutečňuje přímo mezi kupujícím a prodávajícím, ale pomocí členů burzy. Investoři své transakce neprovádí sami ani na místě, ale vše zařizuje obchodník s cennými papíry.

4.5.4.1 Burzovní parket a elektronická burza

Z anglické terminologie „floor“ v českém znění „burzovní parket“ označuje místo, kde probíhá obchodování na burze. Obchodníci se nacházejí přímo na místě. Oproti tomu na elektronické burze se obchoduje prostřednictvím systémů. Parketové burzy nalezneme již zřídka, většina světových burz má podobu elektronické burzy. Na pražské burze je tomu rovněž tak.

4.5.4.2 Obchod s očekáváním

Klíč k úspěšnému obchodování na akciovém trhu je velmi jednoduchý: ve správný okamžik levně koupit správnou akcii a ve správný okamžik ji draze a se ziskem prodat. Cenový vývoj na akciovém trhu je obecně vyjadřován burzovními indexy. Jde o jeden z nejdůležitějších předstihových ukazatelů v konjunkturálním výzkumu pro indikaci hospodářských cyklů, neboť z empirických studií vyplývá, že vývoj akciového trhu předbíhá skutečný vývoj HDP přibližně o 6 měsíců. Proto analýza a predikce vývoje akcií je důležitá pro pochopení a prognózy vývoje hospodářského produktu.

Lze říci, že se vznikem trhů s cennými papíry vznikly i první snahy o predikci budoucího vývoje kurzů. K rozmachu analytických metod došlo zejména po druhé světové válce. To sebou přineslo i novou specializovanou profesi akciových analytiků. V bankách vznikla specializovaná oddělení pro analýzu cenných papírů (*Research Departments*) a byly zakládány specializované analytické společnosti (*Research Companies* - např. Moody's Investor Service a Standard & Poor).

4.5.4.3 Kniha objednávek – srdce elektronické burzy

„Order“ označuje činnost investora, který buď kupuje, nebo prodává cenné papíry. Veškeré objednávky jsou evidovány v „kniže objednávek“, kde jsou uspořádány dle limitu a okamžiku zadání. Pokud jsou dvě objednávky duplicitní, automaticky se spojí. (Burza cenných papírů Praha, 2016).

4.5.5 Indexy

Vývoj jednotlivých denních kurzů se uskutečňuje na burze cenných papírů Praha do burzovních indexů. Těmito indexy jsou PX a PX-GLOB. Formálním indexem burzy je index PX, jehož předchůdce byl index PX-50 a PX-D. První výpočet indexu PX se uskutečnil v ruce 2006. (Čížanská, Reznáková, 2007, s. 28).

Index PX, PX-TR a PX-GLOB jsou navrhovány jako obchodovatelné indexy, které lze použít jako základní hodnotu pro strukturované produkty a pro deriváty (Burza cenných papírů Praha, 2016)). Indexy jsou vyjádřeny v českých korunách a vždy zveřejňovány v reálném čase. Na přepočtu, licenci a zveřejnění se podílí vídeňská burza (Wiener Börse).

Co se týče licencování, názvy indexů jsou chráněny, jelikož jde o obchodní značky BCPP. Pokud využijeme index, je nutná smluvní dohoda. Smlouvu dává již zmíněná vídeňská burza. (Burza cenných papírů Praha, 2016) (Wiener Borse, 2016).

4.5.5.1 Index PX

Jedná se o oficiální cenový index BCPP. První výpočet se uskutečnil 20. března 2006. Index PX je nástupcem indexů PX 50 a PX-D.

Jedná se o oficiální cenový index BCPP s váženým poměrem nejlikvidnějších akcií, který je počítaný v reálném čase.

Tabulka 4: Základní informace Index PX

Název	PX
ISIN	XC0009698371
Typ indexu	Cenový index neobchodovanějších emisí
Vážení	Tržní kapitalizace
Maximální váha	20 % (v rozhodném dnu)
Počet bazických emisí	Variabilní
Výchozí datum	<u>5.4.1994</u> (index PX převzal historii indexu PX 50)
Vzorec	$PX(t) = Base\ Value \times \frac{\sum_{i=1}^{N(t)} q_i \cdot P_i(t) \times FF_i \times RF_i}{Start\ cap.} \times AP(t)$
Čas výpočtu	9:00 – 16:28
Frekvence výpočtu	v reálném čase
Periodická aktualizace	První burzovní den následující po třetím pátku v měsíci březnu, červnu, září a prosinci

Zdroj: vlastní zpracování dle *Burza cenných papírů Praha: Indexy* [online]. [cit. 2016-09-20]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/indexy/popis-indexu/index-px/>

Do indexu PX jsou zahrnuty pouze aktivně obchodovatelné „blue chips“ emise akcií, v překladu přeloženo jako modré žetony.

Způsobilé akciové emise, které zle zakomponovat do báze indexu PX, musí splňovat:

- tržní kapitalizace emise k rozhodnému datu je větší než 0,5 mld. Kč
- průměrný denní objem obchodů emise přesáhne v rozhodném období 2 mil. Kč

4.5.5.2 Index PX-TR

První výpočet indexu PX-TR nastal ve stejný den jako Index PX 20. března 2006. Jedná se o oficiální dividendový index, tudíž dividendové výnosy jsou ve výpočtu zohledněny.

Zkratka je odvozena z pojmu „total return“.

Tabulka 5: Základní informace Index PX-TR

Název indexu	PX-TR
ISIN	CZ0160000019
Typ indexu	Dividendový index neobchodovanějších emisí
Vážení	Tržní kapitalizace
Maximální váha	20 % (v rozhodném dnu)
Počet bazických emisí	Variabilní
Výchozí datum	20.3.2016
Vzorec	$PX - TR(t) = Base Value \times \frac{MarketCap(t)}{MarketCap(0)} \times AF(t)$
	$MarketCap(t) = \sum_{i=1}^{N(t)} [P_i \times Q_i \times FFi \times RFi]$
	$MarketCap'(t) = \sum_{i=1}^{N(t)} [(P_i - D_i) \times Q_i \times FFi \times RFi]$
	$AF'(t) = AF(t) \times \frac{MarketCap(t)}{MarketCap'(t)}$
Čas výpočtu	9:00 – 16:28
Frekvence výpočtu	v reálném čase
Periodická aktualizace	první burzovní den následující po třetím pátku v měsíci březnu, červnu, září a prosinci

Zdroj: vlastní zpracování dle Burza cenných papírů Praha: Indexy [online]. [cit. 2016-09-20]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/indexy/popis-indexu/index-px/>

4.5.5.3 Index PX-Glob

Index PX-GLOB je souhrnný index Burzy cenných papírů Praha, a.s. První výpočet se uskutečnil 30. září 1994. Jedná se o cenový index a dividendové výnosy se ve výpočtu nezohledňují.

Index PX-GLOB zahrnuje všechny obchodované akcie. Počítá se jednou denně po ukončení burzovního dne.

Tabulka 6: Základní informace Index PX-GLOB

Název	PX-GLOB
ISIN	CZ160000001
Typ indexu	Cenový index se širokouází
Vážení	Tržní kapitalizace
Maximální váha	20 % (v rozhodném dnu)
Počet bazických emisí	Variabilní
Výchozí datum	30.9.1994
Vzorec	$PX - GLOB_t = Base Value \times \left[\frac{\sum_{i=1}^N (P_{i,t} \times Q_i \times RF_i)}{Start\ cap.} \right] \times AF(t)$
Čas výpočtu	9:00 – 16:28
Frekvence výpočtu	Po ukončení burzovního dne na základně závěrečných kurzů
Periodická aktualizace	První burzovní den následující po třetím pátku v měsíci březnu, červnu, září a prosinci

Zdroj: vlastní zpracování dle Burza cenných papírů Praha: Indexy [online]. [cit. 2016-09-20]. Dostupné z: <http://www.pse.cz/indexy/popis-indexu/index-px/>

4.5.5.4 Burzovní indexy v měsíci září 2016

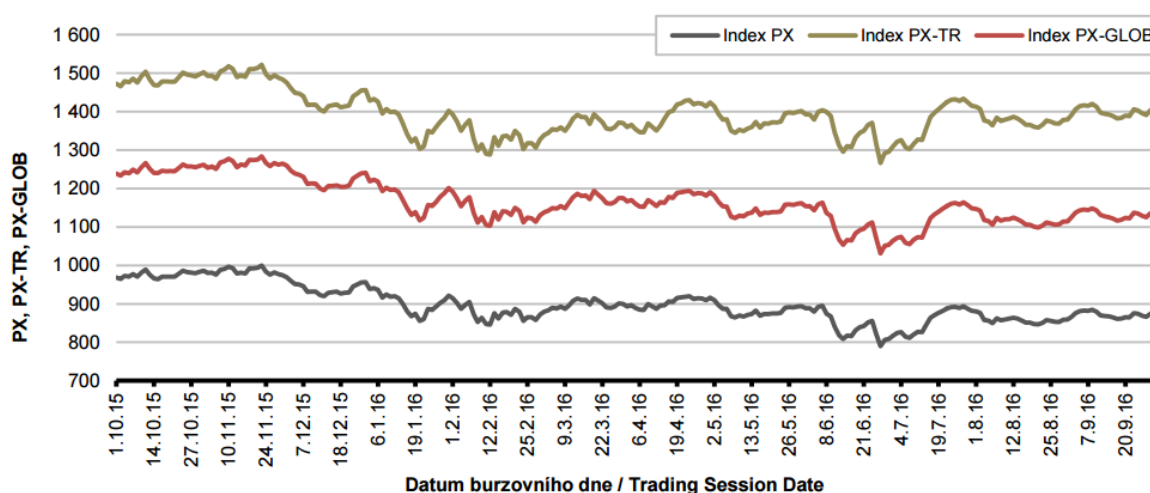
Tabulka 7: Burzovní indexy v měsíci září 2016

Index	Hodnota konec měs.	Měs. změna (%)	Roční změna (%)	Měsíční max.	Datum max.	Měsíční min.	Datum min.
PX	863,58	0,52	-11,07	884,80	8.9.2016	860,81	16.9.2016
PX-TR	1386,27	0,54	-6,09	1420,33	8.9.2016	1381,82	16.9.2016
PX-GLOB	1124,00	0,91	-9,53	1148,22	8.9.2016	1116,26	16.9.2016

Zdroj: zpracováno dle Burza cenných papírů Praha: Statistika, Statistické soubory [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/udaje-o-trhu/statistika/statisticke-soubory/>

4.5.5.5 Vývoj indexů PX, PX-TR a PX-GLOB (za 12 měsíců)

Graf 1: Vývoj indexů PX, PX-TR a PX-GLOB

Zdroj: zpracováno dle Burza cenných papírů Praha: Statistika, Statistické soubory [online]. [cit. 2016-10-10]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/udaje-o-trhu/statistika/statisticke-soubory/>

V indexech PX, PX-TR i PX-GLOB jsou silně zastoupeny společnosti z finančního sektoru (Erste Bank, Komerční Banka, Moneta Money Bank a VIG) s celkovou váhou v indexech blížící se 60% a energetický sektor (ČEZ) s téměř 19,5% zastoupení v indexech. Tedy výše zmíněné indexy jsou velmi citlivé na volatilitu jednotlivých emisí především z finančního ale i energetického sektoru. Pokles kurzu indexů od září 2015 do září 2016 je tak spojen tedy především s poklesem kurzu akcií ČEZ, které si pohoršily v tomto období o 130 Kč za akcii (zde je hlavním důvodem pokles cen elektřiny), a také s poklesem ceny akcií VIG, které propadly z hodnoty okolo 750 Kč za akcii na hodnotu

okolo 470 Kč za akcii (zde je na vině především slabší výhled společnosti na budoucí ziskovost v důsledku vysokých investic do nových informačních systémů).

4.5.6 BCPP, a.s. – vývoj kurzu akcií vybraných společností

4.5.6.1 Komerční banka, a.s.

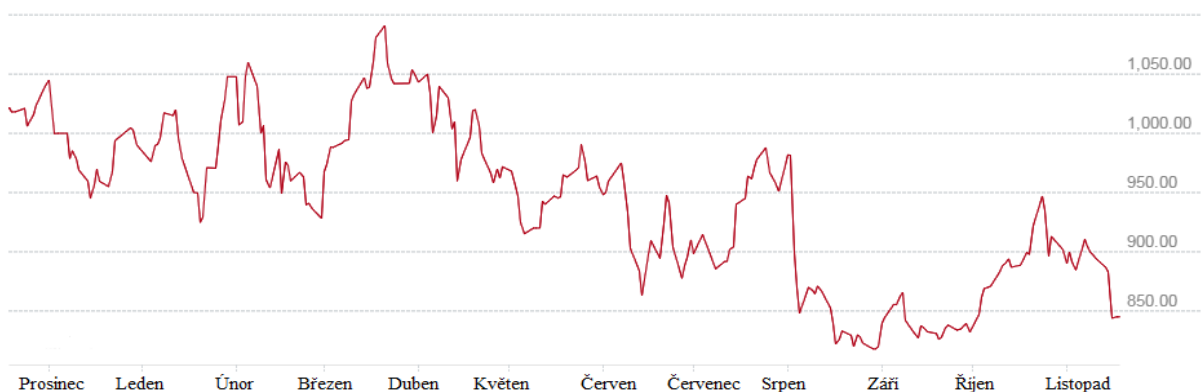
Komerční banka, a.s. (KB) sídlí na Praze 1. Jedná se o mateřskou společnost skupiny KB a je součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générale, což je jedna z největších evropských finančních skupin. Řadí se mezi přední bankovní instituce na území České republiky a v regionu střední a východní Evropy. Jedná se o univerzální banku s rozsáhlou nabídkou služeb v oblasti retailového, podnikového a investičního bankovníctví.

Akcie Komerční banky jsou obchodovány na Burze cenných papírů Praha, a.s., a RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů Praha, což jsou veřejné kapitálové trhy v České Republice.

Komerční banka začala obchodovat dne 22.06.1993. Má regulovaný trh a tržní segment je Prime Market. Nacházíme zde cenné papíry ve formě akcií, jedná se o zaknihovaný cenný papír. Počet cenných papírů je ve výši 190 049 260.

S obchodováním na trzích se můžeme setkat s řadou rizik, které mohou investice ohrozit. U akcií se jedná o riziko společnosti, riziko ceny a riziko vyplácení dividend. (Komerční banka, a.s., 2016)

Graf 2: Vývoj kurzu akcií Komerční banky, a.s. od prosince 2015 do listopadu 2016

Zdroj: vlastní zpracování dle *Burza cenných papírů Praha: Akcie; Komerční banka* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: https://www.pse.cz/udaje-o-trhu/akcie/prehled/?ID_NOTATION=111264&ISIN=CZ0008019106

Graf nám znázorňuje vývoj kurzu akcií společnosti Komerční banka, a.s.

Na začátku sledovaného období byl kurz akcií ve výši 1045 CZK, a od této hodnoty kurz akcií klesal až do 20. ledna 2016 k ceně 929 CZK, poté následoval vzestup k nejvyšší hodnotě 1091 CZK které bylo dosaženo 21. března 2016. Naopak nejnižší graf dopadá 29. srpna 2016, kdy hodnota kurzu byla 818 CZK. Dne 1. listopadu 2016 je hodnota kurzu na částce 890 CZK.

4.5.6.2 Pegas Nonwovens SA.

Pegas Nonwovens je přední evropský producent netkaných textilií, jejichž výrobou se zabývá od počátku devadesátých let. Společnost se zabývá výrobou netkaných textilií používaných pro účely výroby jednorázových hygienických výrobků, jako jsou např. dětské plenky, ženské hygienické potřeby, hygienické ubrousky. Výroba většiny produkce je realizována ve dvou tuzemských závodech u Znojma (celkem devět výrobních linek). Od roku 2010 se management Pegasu rozhodl expandovat na exotické trhy, které sice přinášejí vyšší rizika, ale zase slibují nižší penetraci trhu konkurenty v odvětví, nižší náklady a vyšší marže. V rámci této mezinárodní expanze Pegas investoval do výstavby výrobního závodu v Egyptě, kde je od 2. poloviny roku 2013 v provozu jedna výrobní linka. Dalšími chystanými mezinárodními investicemi je expanze do Jihoafrické republiky.

Akcie Pegasu byli upsány na pražskou burzu 18. prosince 2006 a celkově bylo vydáno 9 229 400 akcií. Na počátku listopadu 2016 je tržní kapitalizace emise zhruba 7,2 miliardy CZK, což Pegas řadí k menším emisím na pražské burze. (Pegas nonwovens, 2016).

Graf 3: Vývoj kurzu akcií Pegas Nonwovens od prosince 2015 do listopadu 2016

Zdroj: Vlastní zpracování dle Burza cenných papírů Praha: Akcie; Pegas Nonwovens [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: https://www.pse.cz/udaje-o-trhu/akcie/prehled/?ID_NOTATION=16376750&ISIN=LU0275164910

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj hodnoty akcií Pegas. Kurz akcií 1. prosince 2015 byl 695 CZK, poté kurz více méně stagnoval. Nejnižší hodnota byla dosažena 28.ledna 2016 a to 685,30 CZK. Od tohoto dne emise postupně rostla až k maximu 838,9 CZK 14. dubna 2016. Aktuálně se akcie společnosti Pegas nacházejí mírně pod hranicí 800 CZK.

4.6 RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů

RM-SYSTÉM vznikl v roce 1993 a jedná se o projekt mimoburzovního trhu. Zařazuje se jako automatizovaný elektronický trh. (Čížanská str. 31)

RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s., je trh, na kterém se obchoduje s mnoha akciemi. Nalezneme zde velké české i zahraniční společnosti. Z českých společností například ČEZ, Unipetrol, Komerční banka, O2, ale také se zde setkáme s akciemi, které se neobjeví na pražské burze jako například Cukrovar Vrbátky či Česká spořitelna. Co se týče zahraničních společností nalezneme zde například Google, Apple, Facebook, Nokia, Microsoft a jiné. Emise akcií jsou vyjádřeny v českých korunách.

Česká burza RM-SYSTÉM se přednostně zaměřuje na malé a střední investory, kteří projevují zájem o investování na kapitálovém trhu. Mezi velké výhody obchodování na tomto typu burzy patří:

- velká nabídka akciových titulů, které se obchodují v české měně
- nejdelší doba obchodování v ČR
- obchodování pokynem EasyClick
- inteligentní pokyny Stoploss a Stepper

Jedná se o jedinou burzu s on-line vypořádáním cenných papírů, což znamená, že při realizaci obchodu se investor stává oficiálním majitelem cenných papírů.

Tabulka 8: Vybrané akcie on-line

NÁZEV	KURZ	NÁZEV	KURZ
ALPHABET (GOOGLE)	19 944,40	MCDONALDS CORP.	3 054,00
APPLE INC.	2 715,10	MICROSOFT CORP.	1 559,90
ČESKÁ SPOŘITELNA	1 416,90	MONETA MONEY BANK	82,8
ČEZ	428,7	NOKIA CORPORATION	109,8
ERSTE GROUP BANK AG	717,5	O2 C.R.	236,5
FACEBOOK INC.	3 079,70	PHILIP MORRIS ČR	12 940,00
FORTUNA	88,4	UNIPETROL	182,5
KOFOLA ČS	385	VÍTKOVICE	109
KOMERČNÍ BANKA	845,8	VOLKSWAGEN AG	3 530,40

Zdroj: zpracováno dle RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů: Kurzy on-line [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.rmsystem.cz/kurzy-online/akcie/easyclick>

4.6.1 Kurzy akcií v RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů

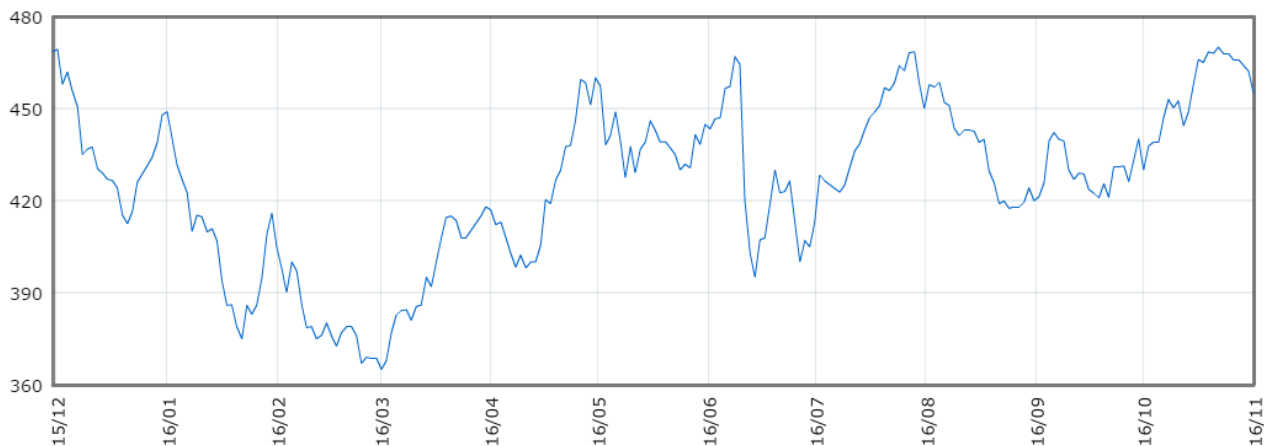
4.6.1.1 ČEZ a.s.,

Skupina ČEZ je energetickým koncernem, jehož hlavním předmětem podnikání je výroba, obchod a distribuce elektrické a tepelné energie, obchod a prodej zemního plynu a rovněž těžba uhlí. Mateřskou společností celé Skupiny je ČEZ, a. s., jehož hlavním akcionářem je prostřednictvím Ministerstva financí Česká republika s podílem na základním kapitálu téměř 70 %. Skupina provádí svoji podnikatelskou činnost jak na území České republiky, která je jejím hlavním trhem, tak v zahraničí. Mezi hlavní zahraniční trhy, ve kterých ČEZ vlastní energetická aktiva, patří Polsko, Bulharsko, Rumunsko a Turecko. Podnikání společnosti je rozděleno do segmentů výroba a obchod, distribuce a prodej, těžba a ostatní. Segmenty jsou dále rozděleny do dvou oblastí, a to

střední Evropa (SE) a jihovýchodní Evropa (JVE). Segmenty výroba a obchod SE a distribuce a prodej SE jsou nejvýznamnějšími segmenty společnosti.

S akciemi ČEZ se započalo obchodovat 22. června 1993 a k dnešnímu dni bylo vydáno 537 989 759 akcií. V indexu PX, PX-TR i PX-GLOB zaujímá dlouhodobě podíl okolo 19 %.(Skupina ČEZ, 2016).

Graf 4: Vývoj emise akcií ČEZ a.s., od prosince 2015 do listopadu 2016

Zdroj: vlastní zpracování dle *RM-SYSTÉM: Akcie, ČEZ* [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.rmsystem.cz/akcie-11392-cez>

Na počátku období cena akcií společnosti ČEZ byla 469,3 CZK a od tohoto data postupně klesala až na svou nejnižší hodnotu 365 CZK ve sledovaném období, které dosáhla 1. března 2016. Následoval pozvolný růst ceny k hodnotám na počátku období (okolo 470 CZK). Konec období je opět ve znamení poklesu k úrovním 420 CZK za akcii.

4.6.1.2 Philip Morris ČR a.s.

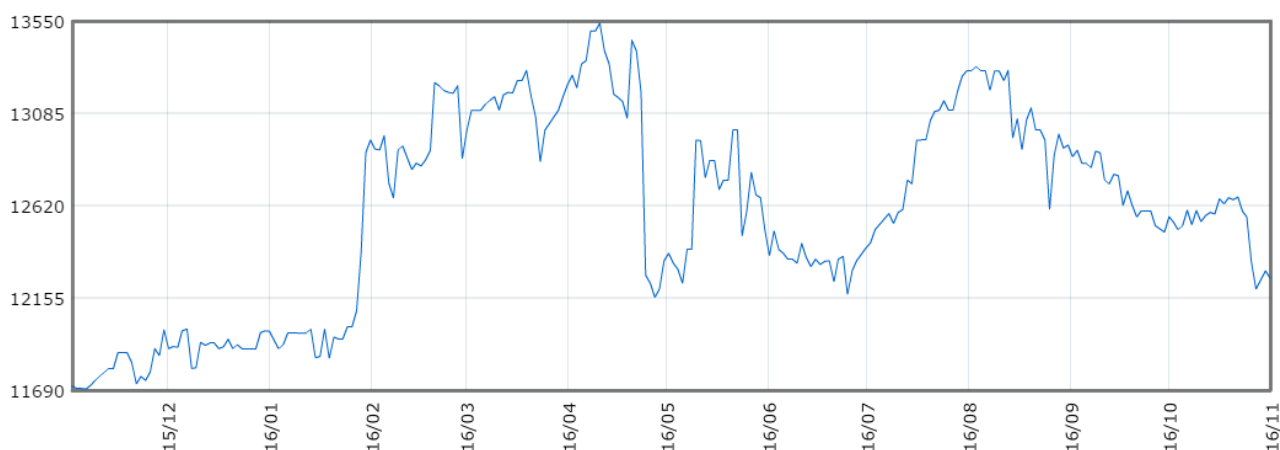
Společnost vznikla během privatizace v roce 1992, když mezinárodní tabákový holding Philip Morris Companies Inc. získal většinový podíl ve státním podniku Tabák a. s. Obě společnosti spolupracovaly už řadu let před privatizací a díky této spolupráci se na český trh dostaly zahraniční značky (například světová jednička Marlboro v roce 1987) i mnohé technologické inovace výrobního procesu.

Společnost vlastní továrnu v Kutné Hoře, jejíž vznik se datuje do roku 1812, a v současnosti se jedná o jedinou továrnu na zpracování tabáku v České republice, která díky značným investicím za posledních 20 let zněkolikanásobila svoji roční výrobní kapacitu. Společnost také vlastní 99% podíl ve své dceřiné firmě Philip Morris Slovakia, obsluhující slovenský trh. Philip Morris ČR celkem zaměstnává okolo 1200 osob.

Společnost nabízí tabákové výrobky jako například Marlboro, L&M, Red & White, Petra, Sparta atd.

Tržní kapitalizace společnosti Philip Morris ČR na počátku listopadu 2016 se blížila k 25 mld. CZK a bylo vydáno 1 913 698 akcií. Akcie TABAK dlouhodobě v indexech PX, PX – TR a PX – GLOB zaujímá podíl přes 3 %. V systému RM-SYSTÉM se řadí mezi středně velké společnosti. (Philip Morris international, 2016).

Graf 5: Vývoj akcií Philip Morris ČR a.s. od prosince 2015 do listopadu 2016

Zdroj: zpracování dle RM-SYSTÉM: Akcie, Philip Morris ČR [online]. [cit. 2016-11-03]. Dostupné z: <http://www.rmsystem.cz/akcie-374-philip-morris>

Výše uvedený graf zobrazuje vývoj kurzu společnosti Philip Morris ČR. Do sledovaného období společnost PM ČR od prosince 2015 do listopadu 2016 vstoupila na nejnižší hodnotě v celém období okolo 11 690 CZK. Následně cena akcií rostla až k hodnotě 13 540 CZK v dubnu letošního roku. Na konci období byla hodnota emise 12 254 CZK.

5 Výsledky a diskuse

Burzy v České republice (částečně ještě v Československu) se začaly obnovovat až po sametové revoluci a k jejich významnému rozvoji došlo především po první a druhé kupónové privatizaci, kdy vznikla potřeba získané akcie podniků nějakým způsobem obchodovat. Internet a další moderní technologie zpřístupnily obchodování i drobným investorům a také přispěly k vyšší rychlosti a efektivitě burz. V České republice mezi nejvýznamnější burzy patří Burza cenných papírů Praha a RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů.

Na Burze cenných papírů Praha mohou obchodovat pouze členové burzy, kteří jsou současně licencovaní obchodníci s cennými papíry. Tuto burzu využívají především institucionální investoři, kteří obchodují ve vyšších finančních objemech, a tudíž náklady spojené s jednotlivými obchody jsou pro ně zanedbatelné. Burza cenných papírů Praha také sestavuje a upravuje složení a provádí výpočty hodnoty indexů PX, PX-TR a PX-GLOB. Index PX k 28. listopadu 2016 zahrnuje 13 cenných papírů, kdy nejvyšší zastoupení v indexu zaujímá Komerční banka, a nejnižší zastoupení v indexu mají akcie Kofola Československo. Index PX je sektorově velmi nevyvážený, protože přes 60 % indexu je tvořeno institucemi z finančního sektoru, čímž je i ohrožena jedna z jeho funkcí předstihového ukazatele ekonomiky. Ačkoli index PX se snaží reprezentovat 13 nejsilnějších veřejně obchodovaných akciových společností na českém trhu, najdeme v něm tituly, které pro institucionální investory jsou velmi nelikvidní a obchodují se pouze ve velmi nízkých objemech.

RM-SYSTÉM je online systém, ve kterém mohou investoři obchodovat, aniž by museli využít některého z licencovaných obchodníků. Jeho hlavními výhodami oproti Burze cenných papírů Praha je nižší nákladovost a rychlejší vypořádání obchodů a v některých případech i jednodušší připisování dividend na účty investorů. Hlavní nevýhodou RM-SYSTÉM je nízký objem obchodů, nicméně pro drobného investora ani toto riziko nemusí hrát významnou roli. RM-SYSTÉM sestavuje a provádí výpočty indexu RM, který je oproti indexu PX o mnoho širší a zahrnuje i některé zajímavé zahraniční tituly, jako je například Volkswagen, Facebook, Twiter, Intel atd.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo definovat a seznámit se s burzovním trhem. Termín burza je znám po celé kontinentální Evropě. Jedná se o specifickou formu trhu, která má své určité zvláštnosti. Existuje několik druhů burz, s kterými se můžeme setkat. Jedná se o burzu komoditní, peněžní a burzu služeb. V tržní ekonomice má burza důležité postavení, jelikož díky ní dochází k financování obsáhlých a dlouhodobých investic.

V práci jsme se seznámili s burzou cenných papírů Praha, a.s. a RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s., na kterých jsme za jeden kalendářní rok sledovali vývoj emise akcií vybraných společností. Jedná se o společnosti Komerční banka, a.s., Pegas Nonwovens SA obchodované na burze cenných papírů Praha a ČEZ a.s., a Philip Morris ČR a.s. obchodované na RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů.

Komerční banka, a.s. se řadí mezi přední bankovní instituce a jedná se o univerzální banku s rozsáhlou nabídkou služeb v oblasti retailového, podnikového a investičního bankovníctví.

Akcie Komerční banky na počátku období dosahovaly vysoké valuace, především v důsledku evropské makroekonomické politiky, která do bankovního sektoru v rámci pomoci bankám v jižní Evropě nastavila velmi vstřícnou monetární politiku. Na počátku srpna 2016 proběhly napříč Evropou zátěžové testy bank a management Komerční banky vyhodnotil, že je zapotřebí navýšit kapitál Tier I. Dalším faktorem byl silný ekonomický růst, a tedy i vyšší poptávka po levných úvěrech. Nicméně v dalším průběhu roku 2016 se postupně výhled pro makroekonomický růst v ČR snížil a zároveň další monetární pobídky ze strany Evropské centrální banky již mnohými investory byli vyhodnoceny jako negativní faktor budoucí ziskovosti, protože záporné úrokové míry ECB stlačují úrokové marže komerčních bank, čímž se investoři začali obávat o výši vyplacené dividendy za rok 2016.

Při obchodování na trzích se můžeme setkat s řadou rizik, které mohou investice ohrozit. U akcií se jedná o riziko společnosti, riziko ceny a riziko vyplacení dividend. Navíc finanční instituce jsou vysoce cyklické odvětví, protože finanční sektor je jeden z nejvíce propojených sektorů a silně závislý na makroekonomické situaci ve světě. Nicméně Komerční banka je dlouhodobě zisková společnost se zkušeným managementem, a především oproti mnoha jiným bankám je velmi dobře vybavena nerizikovým kapitálem. Z tohoto důvodu bych doporučila akcie Komerční banky k nákupu a dlouhodobému držení.

Pegas Nonwovens je přední evropský producent netkaných textilií. Akcie Pegas v roce 2015 byly silně ovlivněny rozhodnutím managementu spustit zpětný odkup akcií, což způsobilo výrazný nárůst kurzu akcií, jejichž hodnota přesáhla 950 CZK ke konci srpna 2015. Po ukončení tohoto programu následoval výprodej akcií Pegas, a to až do konce roku 2015. Od února roku 2016 se opět mezi investory obnovila důvěra v emisi Pegasu a znovu začalo být přihlíženo k silnému fundamentu společnosti.

Hlavní podíl výnosů společnosti Pegas je z prodeje netkaných textilií určených k výrobě hygienických produktů a na celkových tržbách společnosti se dlouhodobě pohybuje kolem 90 %, tedy do ziskovosti společnosti se silně promítá cena polymerů na světových trzích. Společně s propadem cen ropy klesají postupně i ceny rafinerských produktů, tedy i polymerů, které snižují společnosti Pegas náklady, čímž pozitivně ovlivňují marže a ziskovost společnosti. Cena polymerů v roce 2015 se pohybovala okolo 1400 EUR/t, v roce 2016 se pohybovala okolo 1200 EUR/t. Dalším důvodem pro postupný opětovný růst v roce 2016 bylo úspěšné dokončení nového skladu ve Znojmě a také potvrzení výhledu na otevření další linky ve Znojmě, což umožní zvýšit produkci o dalších 10 tisíc tun netkaných textilií ročně. Dalším růstovým faktorem bylo oznámení managementu, že přípravy další mezinárodní expanze do Jihoafrické republiky úspěšně pokračují. Posledním růstovým faktorem je i skutečnost, že společnost dosahuje dlouhodobě silně pozitivního cash flow a silné ziskovosti a management dlouhodobě prosazuje mírně progresivní dividendovou politiku. Společnost má silnou rozvahu a dobrou hotovostní pozici, tedy i v budoucích letech může zachovat progresivní dividendovou politiku.

Akcie společnosti Pegas se řadí mezi necyklické akcie se zajímavým dividendovým výnosem 4,2 %. Mnozí investoři spatřují jako přílišné riziko mezinárodní expanzi do Jihoafrické republiky, nicméně dle mého názoru tato rizika bohatě vyváží možné výnosy z této expanze. Management Pegasu ukázal, že je více než schopný řídit společnost v kontextu silného politického rizika v rámci svého projektu v Egyptě. Zdá se, že i v případě neúspěchu nového projektu v Jihoafrické republice to společnost nikterak neohrozí. Na základě těchto informací spatřuji ve společnosti Pegas silný růstový potenciál a doporučila bych tuto akcii ke koupi a dlouhodobému držení.

Společnost ČEZ je dlouhodobě silně spojena se dvěma faktory. Prvním z nich je vývoj ceny elektřiny na burze, která z dlouhodobého hlediska velmi negativně ovlivnila vývoj ceny akcií. V pololetí roku 2008 se cena elektřiny pohybovala okolo 80 EUR za MWh,

zatímco na počátku roku 2016 se pohybovala cena okolo 21,5 EUR za MWh. Od počátku roku se sice ceny elektrické energie částečně zotavily a ustálily nad hranicí 30 EUR za MWh, nicméně dlouhodobější výhledy na další posílení jsou značně nejisté.

Druhým faktorem je dividendový výplatní poměr. V minulosti management společnosti ČEZ plánoval rozšířit Jadernou elektrárnu Temelín o další dva jaderné reaktory, nicméně právě v důsledku nízkých výkupních cen elektřiny na burze došel management k rozhodnutí, že tato plánovaná investice byla odsunuta na neurčito, protože rentabilita celého projektu byla velmi nízká.

Akcie společnosti ČEZ se řadí mezi dividendové tituly, které jsou investory drženy především jako dlouhodobá investice. Dle mého názoru jsou daleko podstatnějším cenotvorným faktorem skutečnosti týkající se ceny elektřiny na světových trzích než dividendový výplatní poměr. Rizika spojená s cenou elektrické energie jsou dle mého názoru příliš vysoká a nečitelná a z tohoto důvodu bych nákup akcií nedoporučila.

Společnost Philip Morris ČR vystupuje v pozici dominantního (až monopolního) hráče na tabákovém trhu v České republice a na Slovensku. Do budoucna se ovšem nepředpokládá, že by tyto trhy výrazně rostly. Dosažení nadpolovičního podílu je pro PM ČR vrchol byznysu v tuzemsku. Společnost na tento fakt reaguje stále rostoucím podílem vývozu svých výrobků, což je hodnoceno jako logický krok, který umožní firmě se dále rozvíjet a růst.

Jedná se o finančně zdravou firmu, nezátíženou dlouhodobým dluhem a s výbornou likviditou. Stále se nenachází na vrcholu své produkce, tudíž je zde stále prostor pro růst tržeb bez nutnosti velkých investic, což se společnosti i přes snahu Evropské unie o omezení kouření daří.

Riziko je sledováno ve způsobu zacházení se společností z hlediska mateřské firmy. Pokud bude nadále docházet k vybírání veškerých zisků na dividendách existuje obava, že se společnosti nepodaří razantnější růst či průnik na nové trhy. K tomu by jí mohl pomoci dlouhodobý úvěr.

Dalším významným rizikem je riziko politické, kdy politici se stále více vyhraňují vůči kouření ve společnosti a snaží se tabákové výrobky stále více regulovat. Nicméně zde je třeba taky připomenout, že tyto snahy v Evropské unii jsou dlouhodobé bez výraznějšího úspěchu.

Další, již méně významná rizika, jsou rizika technologická (elektronické cigarety) a taky riziko průniku nelegálních cigaret na území České republiky a Slovenska. Nicméně s vyšší efektivitou celní správy toto riziko přináší i příležitost pro posílení svého tržního podílu.

Společnost podniká v atraktivním sektoru, který příliš nepodléhá hospodářským cyklům a krizím a tato emise je investory vyhledávána především z důvodu své velmi atraktivní dividendové politiky. Společnost je vedena zkušeným managementem a ačkoli prostor pro další růst je velmi omezený, skrze snižování nákladů a dobrou marketingovou strategii dosahuje harmonického růstu. Tuto emisi bych doporučila investorům spíše ve střednědobém horizontu (1 až 5 let), v období dlouhodobého horizontu nabývá riziko sociálního přijímání kouření společnosti vyšších hodnot, a proto je třeba ho i pravidelně vyhodnocovat.

7 Seznam použitých zdrojů

Knížní publikace

- BENEŠ, Václav a Petr MUSÍLEK. *Burzy a burzovní obchody*. Vyd. 1. Ilustrace Jiří Slíva. Praha: Informatorium, 1991. s. 229 ISBN 80-85427-00-1.
- BENEŠ, Václav a Petr MUSÍLEK. *Cenné papíry a burzy*. Vyd. 1. Praha: Aleko, 1991. 90 s. ISBN 80-85341-01-8.
- ČIŽINSKÁ, Romana a Mária REŽŇÁKOVÁ. *Mezinárodní kapitálové trhy: zdroj financování*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. Finance (Grada Publishing). ISBN 978-80-247-1922-1.
- DĚDIČ, Jan. *Burza cenných papírů a komoditní burza*. Praha: Prospektrum, 1992, 295 s. ISBN 80-854-3162-9.
- ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník 2014: rejstřík : redakční uzávěrka 26.3.2012*. Ostrava: Sagit, 2012. ÚZ. ISBN 978-80-7208-920-8.
- GOBRY, Pascal. *Burzovní indexy a trhy burzovních indexů*. 1. vyd. Praha: HZ, 1996. Editio Q. 109 s. ISBN 80-901495-9-6.
- HARTMAN, Ondřej. *Začínáme na burze: jak uspět při obchodování na finančních trzích - akcie, komodity a forex*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0033-9.
- PAVLÁT, Vladislav. *Kapitálové trhy a burzy ve světě*. Praha: Grada, a. s., 1993. 392 s. ISBN 80-85424-90-8.
- POLOUČEK, Stanislav. *Peníze, banky, finanční trhy*. V Praze: C.H. Beck, 2009. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-152-9.
- REVENDA, Zbyněk, Martin MANDEL, Jan KODERA, Petr MUSÍLEK a Petr DVOŘÁK. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5., aktualizované vydání - dotisk. Praha: Management Press, 2014. ISBN 978-80-7261-279-6.
- REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.

Internetové zdroje

- Akcie.cz: *akcie online* [online]. ©2013 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://www.akcie.cz/clenove-burzy.php?Z=>
- Burza cenných papírů Praha [online]. Praha: Burza cenných papírů Praha, ©2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/>
- Burza cenných papírů Praha: *Pravidla pro obchodování pro XETRA* [online]. Praha: Burza cenných papírů Praha, 2014 [cit. 2016-11-25]. Dostupné z: https://www.pse.cz/uploads/u/pse/Legislativa/PSE_Pravidla_obchodovani.pdf
- Českomoravská komoditní burza Kladno [online]. Kladno: ČMKBK, ©2015 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <https://www.cmkbk.cz/>
- *eAkie: burzovní informace* [online]. WEBALL, ©2007-2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://www.eakcie.cz/svetove-burzy/>
- FXstreet.cz: *Svět obchodování na FOREXU* [online]. Praha: FXstreet.cz, ©2009-2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.fxstreet.cz/>
- HighSky: *brokers* [online]. ©2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <https://www.highsky.cz/trhy/akciove-trhy#buttonsTop>
- Komerční banka [online]. Praha: KB, ©2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: https://www.kb.cz/?wt_mc=header.logoKB
- Komoditní burza Praha [online]. Praha: STYRAX, ©2011 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.kbp.cz/>
- *PEGAS NONWOVENS* [online]. PEGAS NONWOVEN, ©2005-2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://www.pegas.cz/o-spolecnosti-pegas-nonwovens>
- *Penize.cz* [online]. Partners media, ©2000-2016 [cit. 2016-11-28]. ISSN 1213-2217. Dostupné z: <http://www.penize.cz/forex>
- PHILIP MORRIS INTERNATIONAL [online]. Praha: Philip Morris ČR, ©2002-2016 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: http://www.pmi.com/cs_cz/Pages/homepage.aspx
- Plodinová burza Brno [online]. Brno: PBB, ©2015 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z: <http://www.pbb.cz/>

- RM-SYSTÉM: *česká burza cenných papírů* [online]. Praha: RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů, ©2008 [cit. 2016-10-25]. Dostupné z:
<http://www.rmsystem.cz/>
- Skupina ČEZ [online]. ČEZ, ©2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z:
<https://www.cez.cz/>
- Wiener borse.at [online]. Vídeň: Wiener Börse AG, ©2016 [cit. 2016-10-25].
Dostupné z: <https://www.wienerborse.at/>

Přílohy

7.1 Nejzajímavější fakta

- největšími burzami cenných papírů na světě jsou v současné době NYSE Euronext a NASDAQ OMX ve Spojených státech a Tokijská burza cenných papírů,
- denní obrat celosvětového akciového trhu se pohybuje okolo 250 miliard amerických dolarů,
- Černé pondělí, které nastalo dne 19. října 1987, představuje největší jednodenní procentní propad v historii akciových trhů, jenž dosud nebyl zásadním způsobem vysvětlen,
- rychlý hospodářský růst Číny se odráží v silném postavení Šanghajske a Šenženské burzy cenných papírů ve světové vrcholové desítce,
- v srpnu 2010 dosáhl tržní obrat Šanghajske burzy cenných papírů dvou a půl násobku burzy NYSE Euronext v Evropě, přestože má vyšší tržní kapitalizaci

Zdroj: zpracováno dle *HighSky: brokers* [online]. ©2016 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <https://www.highsky.cz/trhy/akciové-trhy#buttonsTop>

7.2 Kompletní seznam světových burz

American Stock Exchange	Bratislava Stock Exchange	Montreal Exchange (ME)
Amman Stock Exchange	Brussels Exchanges	Nagoya Stock Exchange
Amsterdam Stock Exchange	Bucharest Stock Exchange	Namibian Stock Exchange
Arizona Stock Exchange	Budapest Stock Exchange	NASDAQ
Athens Stock Exchange	Bulgarian Stock Exchange	Nasdaq Europe
Australian Stock Exchange	Canadian Venture Exchange	National Stock Exchange of India
Bahrain Stock Exchange	Cayman Stock Exchange	National Stock Exchange of Lithuania
Beirut Stock Exchange	Chicago Board of Trade	New York Stock Exchange (NYSE)
Belgrade Stock Exchange	Chicago Mercantile Exchange	New Zealand Stock Exchange
Bermuda Stock Exchange	Chicago Stock Exchange	OMX Exchanges
Bolsa Boliviana de Valores	Cincinnati Stock Exchange	Oslo Stock Exchange
Bolsa de Barcelona - Spain	Colombo Stock Exchange	OTC Bulletin Board
Bolsa de Bogotá - Colombia	Copenhagen Stock Exchange	Pacific Exchange
Bolsa de Comercio de Buenos Aires	Cyprus Stock Exchange	Palestine Securities Exchange
Bolsa de Comercio de Santiago - Chile	Dhaka Stock Exchange	Philadelphia Stock Exchange
Bolsa de Madrid - Madrid Stock Exchange	Egyptian Stock Exchanges	Prague Stock Exchange
Bolsa de Valores de Caracas - Venezuela	Euronext	Riga Stock Exchange
Bolsa de Valores de Guayaqui - Ecuador	Ghana Stock Exchange	San Diego Stock Exchange
Bolsa de Valores de Lima - Peru	Gruppe Deutsche Börse	Singapore Stock Exchange
Bolsa de Valores de Nicaragua	Helsinki Stock Exchange	Stock Exchange of Thailand
Bolsa de Valores de Quito - Ecuador	Hong Kong Stock Exchange	Stockholm Stock Exchange
Bolsa de Valores de São Paulo - Brazil	Inter-Connected Stock Exchange of India	Surabaya Stock Exchange
Bolsa de Valores do Rio de Janeiro	Irish Stock Exchange	Swiss Stock Exchange (SWX)
Bolsa de Valores Nacional S.A. Guatemala	Istanbul Stock Exchange	Taiwan Stock Exchange
Bolsa Electronica de Chile	Italian Stock Exchange - La Borsa Valori Italiana	Tallinn Stock Exchange
Bolsa Mexicana de Valores	Jakarta Stock Exchange	Tehran Stock Exchange
Bombay Stock Exchange	Jamaica Stock Exchange	Tel Aviv Stock Exchange
Boston Stock Exchange	Johannesburg Stock Exchange	Tokyo Stock Exchange
Botswana Stock Exchange	Karachi Stock Exchange	Toronto Stock Exchange (TSE)
Bourse de Paris	Korea Stock Exchange	Trinidad and Tobago Stock Exchange Ltd.
Börse Berlin-Bremen	Kuala Lumpur Stock Exchange	Vienna Stock Exchange
Börse München	Lisbon Stock Exchange	virt-x
Börse Stuttgart	Ljubljana Stock Exchange	Warsaw Stock Exchange
	London Stock Exchange	Winnipeg Stock Exchange
	Luxembourg Stock Exchange	Zagreb Stock Exchange
	Macedonian Stock Exchange	Zimbabwe Stock Exchange
	Malaysian Exchange of Securities Dealing & Automated Quotation (MESDAQ)	
	Minneapolis Grain Exchange	

Zdroj: zpracováno dle *EAKcie: burzovní informace*[online]. WEBALL, ©2007-2016 [cit. 2016-10-20].
Dostupné z: <http://www.eakcie.cz/svetove-burzy/>

7.3 Seznam členů pražské burzy

Kód	Název
ABN	ABN AMRO Bank N.V.
AFT	ATLANTIK finanční trhy, a.s.
BAAD	Baader Securities, a.s.
BBG	BBG Finance a.s.
BHS	BH Securities a.s.
BIB	BODY INTERNATIONAL BROKERS a.s.
FINN	Bradley, Rosenblatt & Company, a
CAIB	CA IB Securities, a.s.
CAPP	CAPITAL PARTNERS a.s.
PP	Charles Bridge Securities, a.s.
CITI	CITICORP SECURITIES (CR), s.r.o.
CONQ	Conseq Finance, a.s.
CYR	CYRRUS, a.s.
DB	Deutsche Bank Aktiengesellschaft
EPIC	EPIC Securities, a.s.
EQUI	Equilor Investment Ltd.
FIO	Fio banka a.s.
GLOB	Global Brokers, a.s.
HBS	Harvardská burzovní společnost,
ING	ING Bank N.V.
ING	ING Bank N.V.(CZ)
JT	J & T BANKA, a.s.
JT	J&T SECURITIES (CZECH REPUBLIC),
KB	Komerční banka, a.s.
BWG	LBBW Bank CZ a.s.
OES	OESTERREICHER & spol, s.r.o.
PF	Patria Finance, a.s.
PPFB	PPF banka a.s.
PPF	PPF burzovní společnost a.s.
RB	Raiffeisenbank a.s.
SATI	Sati, a.s.
UCB	UniCredit Bank Czech Republic
UCB	UniCredit Bank Czech Republic
UB	Union banka, a.s.
WOOD	WOOD & Company Financial Service
WOOD	Wood & Company, s.r.o.
CZRB	Českomoravská záruční a rozvojov
CSOB	Československá obchodní banka, a
CKA	Česká konsolidační agentura
CS	Česká spořitelna, a.s.
CS	Česká spořitelna, a.s.
ZB	Živnostenská banka, a.s.

Zdroj: vlastní zpracování dle *Akcie.cz: akcie online*[online]. ©2013 [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: <http://www.akcie.cz/clenove-burzy.php?Z=>